

Çalışma Programı 2023

2023 YILI ÇALIŞMA PROGRAMI
(1 OCAK – 31 ARALIK 2023)
(REVİZYON 1)

(NİSAN 2023)

TR33 Bölgesi (Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa, Uşak)

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ.....	3
GRAFİK LİSTESİ	3
KISALTMALAR.....	4
YÖNETİCİ ÖZETİ / SUNUŞ	6
1. GİRİŞ	7
2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR	9
2.1. İmalat Sanayisinde Teknolojik Dönüşümün Sağlanması Sonuç Odaklı Programı (TEKNO SOP).....	9
2.1.1. Amaç	9
2.1.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	9
2.1.3. Sonuç Hedefleri	15
2.1.4. Proje ve Faaliyetler.....	15
2.1.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	19
2.1.6. İzleme ve Değerlendirme	20
2.2. Alternatif Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (TURİZM SOP).....	22
2.2.1. Amaç	22
2.2.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	22
2.2.3. Sonuç Hedefleri	26
2.2.4. Proje ve Faaliyetler.....	26
2.2.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	30
2.2.6. İzleme ve Değerlendirme	31
2.3. Mesleki Eğitim Sonuç Odaklı Programı (MESLEK SOP)	33
2.3.1. Amaç	33
2.3.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	33
2.3.3. Sonuç Hedefleri	38
2.3.4. Proje ve Faaliyetler.....	38
2.3.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	41
2.3.6. İzleme ve Değerlendirme	41
3. Kurumsal Gelişim	44
3.1. Araştırma, Analiz ve Programlama	44
3.2. İş Birliği ve Koordinasyon.....	44
3.3. Kapasite Geliştirme	44

3.4.	Tanıtım Faaliyetleri.....	45
3.5.	Diğer Proje ve Faaliyetler	46
4.	Yerel Kalkınma Fırsatları.....	48
4.1.	Amaç	48
4.2.	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	48
4.3.	Sonuç ve Çıktılar.....	48
4.4.	Proje ve Faaliyetler	51
4.4.1.	Araştırma, Analiz ve Programlama	51
4.4.2.	İş Birliği ve Koordinasyon	52
4.4.3.	Tanıtım ve Yatırım Destek	53
4.4.4.	Ajans Destekleri	54
4.4.5.	AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler.....	55
5.	Sonuç ve Değerlendirme	58
6.	Ekler.....	58

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1 – TR33 Bölgesi İllerinin İhracatının Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı (%).....	10
Tablo 2 – TR33 Bölgesi İllerinin İthalatının Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı (%).....	10
Tablo 3 – TR33 Bölgesi İlleri Bitkisel ve Canlı Hayvan Değeri İstatistikleri	13
Tablo 4 – TEKNO SOP Sonuç Göstergeleri	15
Tablo 5 – TEKNO SOP Faaliyetleri Zaman Planlaması	19
Tablo 6 – TEKNO SOP Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri ve Bütçeleri	21
Tablo 7 – TR33 Bölgesi İlleri 2021 Yılı Turizm İstatistikleri	23
Tablo 8 – TURİZM SOP Sonuç Göstergeleri	26
Tablo 9 – TURİZM SOP Faaliyetleri Zaman Planlaması	30
Tablo 10 – TURİZM SOP Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri ve Bütçeleri.....	32
Tablo 11 – Gençlerde İş Gücüne Katılma Oranları (%).....	34
Tablo 12 – Gençlerde İşsizlik Oranları (%)	35
Tablo 13 – Bölgede BİGEM Kapsamında Desteklenecek Sektörler	37
Tablo 14 – MESLEK SOP Sonuç Göstergeleri.....	38
Tablo 15 – MESLEK SOP Faaliyetleri Zaman Planlaması	41
Tablo 16 – MESLEK SOP Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri ve Bütçeleri	43
Tablo 17 – Kurumsal Gelişim Faaliyetleri Bütçesi	47

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1 – TR33 Bölgesi İthalatının ve İhracatının Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı	9
Grafik 2 - TR33 Bölgesi İmalat Sanayinde Faaliyet Gösteren Firmaların Sektörel Dağılımı.....	13
Grafik 3 – TR33 Bölgesi ve Türkiye Nüfus Piramitleri	33
Grafik 4 – TR33 Bölgesi’nden Göç Edenlerin Eğitim Düzeyi (%).....	36

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
AFSÜ	: Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Ar-Ge	: Araştırma Geliştirme
AYDO	: Afyonkarahisar Yatırım Destek Ofisi
BİGEM	: Bölgesel İnsan Kaynakları Geliştirme Merkezi
COSME	: İşletmelerin ve KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği Programı
ÇÜGEP	: Çalışan ve Üreten Gençler Programı
EHTTA	: Avrupa Tarihi Termal Kentler Birliği
FAM TRIP	: Tanıtım Gezisi
FZD	: Fizibilite Desteği Programı
GDP	: Güdümlü Proje Desteği
GEKOP	: Gelişen KOBİ Mali Destek Programı
IPA	: AB Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı
İDB	: İzleme ve Değerlendirme Birimi
İMİB	: İdari ve Mali İşler Birimi
İşKUR	: Türkiye İş Kurumu
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme
KYDO	: Kütahya Yatırım Destek Ofisi
MESLEK SOP	: Mesleki Eğitim Sonuç Odaklı Programı
MOSB	: Manisa Organize Sanayi Bölgesi
MUOSB	: Muradiye Organize Sanayi Bölgesi
MYDO	: Manisa Yatırım Destek Ofisi
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi
PBKB	: Planlama ve Bölgesel Koordinasyon Birimi
PGUB	: Proje Geliştirme ve Uygulama Birimi
PYB	: Program Yönetimi Birimi
RYSOP	: Rekabetçi Sektörler Programı
SEGE	: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
SOGEP	: Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı
SOP	: Sonuç Odaklı Program
TAGDEP	: Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programı
TAİDEP	: Turizm Altyapısının İyileştirilmesi Mali Destek Programı
TUTAP	: Turizm ve Tarımsal Altyapı Mali Destek Programı
TD	: Teknik Destek Programı
TEKNO SOP	: İmalat Sanayisinde Teknolojik Dönüşümün Sağlanması Sonuç Odaklı Programı
TSO	: Ticaret ve Sanayi Odası
TURİZM SOP	: Alternatif Turizminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UNDP	: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü

UYDO : Uşak Yatırım Destek Ofisi
ÜŞEP : Üreten Şehirler Programı
YDO : Yatırım Destek Ofisi
YKF : Yerel Kalkınma Fırsatı
YENEP : Yeni Nesil Eğitim Mali Destek Programı
ZAFER : Zafer Kalkınma Ajansı

YÖNETİCİ ÖZETİ / SUNUŞ

Ajansların mevzuatında belirtilen görevlerini daha etkin bir şekilde yerine getirebilmeleri için, geçmiş uygulama tecrübeleri de dikkate alınarak yeni bir vizyonla gerek işlevsel gerekse kurumsal dönüşüm süreçlerinde ilk adım olarak ajanslar bölge planları, sektörel stratejiler ve saha çalışmaları ile uyumlu aşağıda verilen stratejik tercihlerini belirlemiş ve bu stratejileri destekleyecek Sonuç Odaklı Programları (SOP'ları) oluşturmuştur.

- 1) Bölge için önemli sektörlerde üretim kapasitesi oluşturulması, katma değer artırılması ve sektörlerin gelişimine yönelik kurumsal yapıların tesis edilmesi
- 2) Bölgede yüksek katma değerli alternatif turizm sektörlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması
- 3) Bölgede eğitilmiş genç nüfusun istihdamının sağlanması ve bölgenin ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücü havuzunun oluşturulması
- 4) Bölgedeki kamu kurumlarının ve çatı kuruluşların hizmet kapasitelerinin geliştirilmesi

Belirlenen stratejik alanlarda ilerleme sağlamak amacıyla aşağıda sayılan SOP'lar kurgulanmış olup programlar 3 (üç) yıl boyunca uygulanacak ve geliştirilmesi sürdürülecektir.

- 1) İmalat Sanayisinde Teknolojik Dönüşümün Sağlanması Sonuç Odaklı Programı (TEKNO SOP)
- 2) Alternatif Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (TURİZM SOP)
- 3) Mesleki Eğitim Sonuç Odaklı Programı (MESLEK SOP)

Ajans, geçmiş dönemlerde bölge sanayisi için katma değer artışı sağlanabilecek sektörleri belirlemek adına çalışmalar yürütmüştür. TEKNO SOP kapsamında, belirlenen sektörlerde sektörel bazlı katma değer artırılması adına müdahalelerde bulunulması, doyumluğa ulaşmış sektörlerde ise sektörün sıçrama potansiyeli bulunduğu daha yüksek katma değerli sektöre geçiş sağlanması için kapasite oluşturulması adına çalışmalar yürütülecektir. TURİZM SOP kapsamında ise termal ve kırsal turizm ile uluslararası ağlara üye olunmasıyla bölgede son yıllarda önemli bir potansiyel hâline gelen yaratıcı ve kültürel endüstrilere yönelik turizmin geliştirilmesi hedeflenmiştir. MESLEK SOP kapsamında gençlerin istihdam edilebilirliğine ve bölgedeki önemli sektörlerin insan kaynakları ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik çalışmalar önceliklendirilecektir.

SOP sürecini değerlendirmek adına, personelin sektörel ve tematik konularda uzmanlaşmasına önem verilecek ve kurum faaliyetleri bu yönde şekillendirilecektir. Diğer taraftan, belirlenen stratejik tercihlerde bölgesel ölçekte ilerleme sağlanması, bu alanlarda faaliyet gösteren kamu kurumları ve çatı kuruluşların sektöre yönelik müdahaleleriyle mümkün olacaktır. Bölgede kamu kurumlarının ve çatı kuruluşların da hizmet kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

SOP'lar kapsamında değerlendirilmeyen ancak bölgenin kalkınması için yapılması gereken önemli çalışmalara Yerel Kalkınma Fırsatları başlığı altında yer verilmiştir. Hem SOP'lar hem de Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamında yapılacak çalışmaların / faaliyetlerin ve uygulanacak projelerin bölgenin kalkınmasına ivme katacağı ve önümüzdeki dönemlerde bölgeyi daha gelişmiş bir konuma taşıyacağı öngörülmektedir. Son olarak yeni bölge planının tamamlanmasına ve önümüzdeki dönem çalışmaya başlanacak SOP'ların geliştirilmesine yönelik faaliyetler 2023 yılı içerisinde gerçekleştirilecektir.

1. GİRİŞ

T.C. Zafer Kalkınma Ajansı (ZAFER), Kütahya merkezli olmak üzere Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa ve Uşak illerini kapsayan ve “TR33” olarak sınıflandırılan bölgede hizmet vermek üzere 14.07.2009 tarihli ve 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur.

ZAFER’in temel amacı, 4 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 184’üncü maddesinde bütün kalkınma ajansları için ortak bir şekilde ifade edildiği üzere; *“kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki iş birliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, Cumhurbaşkanınca belirlenen politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, gelişmenin sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak”*tır.

TR33 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı’nda yer alan *“ekolojik dengeyi gözeterek, bilgi temelli ekonomisi ile katma değer yaratan, rekabet gücü ve yaşam kalitesi artan, dengeli büyüyen, gelişen ve öğrenen bir bölge olmak”* vizyonuna ulaşmak için Plan’da yer alan hedef ve stratejiler doğrultusunda, hayata geçirilecek tüm tedbir ve müdahalelerde dikkate alınacak ilkeler, **“yenilikçilik”** ve **“sürdürülebilirlik”** olarak tasarlanmıştır. Bölge Planı’nda 4 adet ana amaç belirlenmiştir:

- A. Daha Rekabetçi Bir Ekonomik Yapı Yaratmak
- B. Yaşam Kalitesini Artırmak
- C. Bölge İçi Gelişmişlik Farklarını Azaltmak
- D. Dengeli Mekânsal Organizasyon Oluşturmak

Ajansın **vizyonu** *“Bölgenin kalkınması için dinamik bir takım ruhuna sahip, kaliteli hizmet sunan, öğrenen ve öğreten, başlattığı her girişimi ZAFER’le taçlandırarak bir Ajans olmak”* ve **misyonu** ise *“TR33 Bölgesi’nin yaşam kalitesini artırmak amacıyla bölgeyi cazibe merkezi haline getirmek ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak”*tır.

Ajansın mevzuatında belirtilen temel amacı yerine getirebilmesi, vizyon ve misyonunu gerçekleştirebilmesi, ayrıca TR33 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı vizyonuna katkı sağlayabilmesi için; kurumsal gelişimini tamamlaması, bölgesel planlama, programlama, koordinasyon, proje ve faaliyet destekleme, izleme ve değerlendirme, yatırım destek ve tanıtım çalışmalarını sistematik, kurumsal ve sürdürülebilir bir şekilde yürütmesi büyük önem arz etmektedir.

Ajans; Yönetim Kurulu, Kalkınma Kurulu ve Genel Sekreterlikten oluşmakta olup Genel Sekreterlik bünyesinde 5 Çalışma Birimi, 4 Yatırım Destek Ofisi ve Hukuk Müşavirliği bulunmaktadır.

Yönetim Kurulu, Ajansın karar organı olup TR33 Bölgesi illerinin valileri, il belediye başkanları, il genel meclis başkanları, il ticaret ve sanayi odası başkanları ve Ajans Genel Sekreterinden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu üye sayısı 16 kişi olup Yönetim Kurulu Başkanı, 14.07.2022 tarihinden itibaren 1 (bir) yıl süreyle Manisa Valisi Sayın Yaşar KARADENİZ’dir.

Kalkınma Kurulu, Ajansın danışma organı olup TR33 Bölgesi illerinde faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının üst düzey temsilcilerinden oluşan kuruldur.

Genel Sekreterlik, Ajansın icra organıdır. Ajans Genel Sekreterliği bünyesinde 31.08.2022 tarihi itibarıyla 1 genel sekreter, 27 uzman personel, 6 destek personeli ve 12 sürekli işçi olmak üzere

toplam 46 personel istihdam edilmektedir. Genel Sekreterlik görevi, 07.02.2018 tarihinden bu yana Veli OĞUZ tarafından yürütülmektedir.

Bu bağlamda, Ajans tecrübe ve bilgi birikimi ile kurumsal yapısını da dikkate alarak mevzuatında kendisine tevdi edilen görevleri yerine getirmek üzere, 4 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 187'nci, 194'üncü ve 196'ncı maddeleri ile Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 21'inci madde hükümleri doğrultusunda 2023 Yılı Çalışma Programı'nı hazırlamış olup söz konusu program, Ajansın dönem içerisindeki planlanan faaliyetlerini ve bu faaliyetlere yönelik tahmini mali kaynaklarını içermektedir.

Çalışma programının hazırlanması aşamasında öncelikli olarak tüm birimlerden öneriler toplanmış ve bunlar sorumlu birimler tarafından konsolide edilmiştir. Bu önerilerin her birinin üzerinden Ajans Genel Sekreterinin başkanlığında birim bazlı toplantılar yapılarak geçilmiş; özellikle bölgeye sağlayacağı katma değer ve uygulanabilirlik açısından detaylı bir şekilde irdelenmiştir. Geçmiş dönemde bölge illerinde uygulanmış ve faydalı olduğu değerlendirilen faaliyetlerin bölge geneline yayılmasına yönelik etkinlikler çalışma programına eklenmiştir.

2023 yılında SOP'lar kapsamında belirlenen özel amaçlara ulaşmak ve genel amaçlara katkı sağlamak için 2023 yılında yapılacak araştırma, analiz çalışmalarının yanı sıra kapasite geliştirme, tanıtım ve iş birliği faaliyetleri yürütülecek, mali ve teknik destek programları uygulanacaktır. Ajansın 2023 yılında yapacağı çalışmalar ve çıktıları (haberler, duyurular, raporlar vb.) ilgisine göre Bakanlık tarafından koordine edilen Kalkınma Kütüphanesi, www.ka.gov.tr, yatirimadestek.gov.tr platformlarında ve Ajansın kurumsal sosyal medya hesaplarında paydaşların bilgisine sunulacaktır.

Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından 2022-2023 yılı teması olarak "genç istihdamı" belirlenmiştir. Bu kapsamda yürütülecek çalışmalara SOP'un genel ve özel amaçlarına uygunluğu da dikkate alınarak MESLEK SOP (mali destek programları hariç) altında yer verilmiştir. SOP'lar kapsamında değerlendirilmeyen ancak bölgenin kalkınması için önemli görülen çalışmalar ise Yerel Kalkınma Fırsatları başlığı altında yer almıştır.

2023 yılında Ajans tarafından tamamlanması hedeflenen çalışmaların başında 2024-2028 yılları arasında geçerli olacak yeni bölge planı gelmektedir. Ayrıca 2024 yılından itibaren uygulanmaya başlanacak yeni sonuç odaklı programların çerçeveleri 2023 yılı içerisinde belirlenecektir.

2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR

2.1. İmalat Sanayisinde Teknolojik Dönüşümün Sağlanması Sonuç Odaklı Programı (TEKNO SOP)

2.1.1. Amaç

Genel Amaç: Savunma, otomotiv, gıda ve tekstil sektörleri öncelikli olmak üzere bölgenin imalat sanayisinde rekabet gücünü artırmak

Özel Amaç 1: Öncelikli sektörlerde ortak üretim altyapıları oluşturmak

Özel Amaç 2: İleri teknoloji ürün geliştirme ve ticarileştirme sürecini desteklemek

Özel Amaç 3: Özel sektör ve özel sektörle ilgili kurumların yönetim kapasitelerini ve kurumsallaşma düzeylerini artırmak

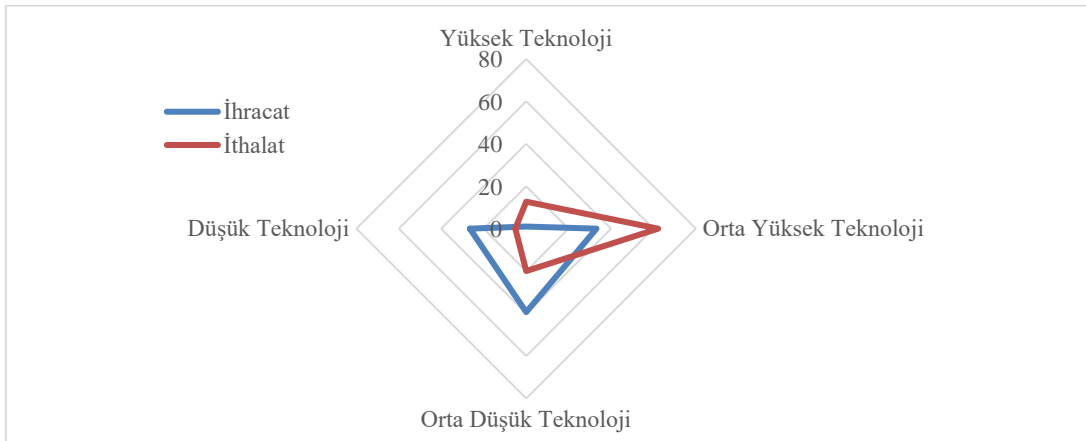
2.1.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

TEKNO SOP, “Bölge için önemli sektörlerde üretim kapasitesi oluşturulması, katma değer artırılması ve sektörlerin gelişimine yönelik kurumsal yapıların tesis edilmesi” stratejik tercihini hayata geçirmek amacıyla kurgulanan SOP’tur.

Türkiye’nin 2023’te dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girme yolunda imalat sanayiini yüksek teknoloji ürünler yöneltmesi veya üretimde yeni teknolojiler kullanarak ürün bazlı katma değeri artırması hedeflenmektedir. Bilindiği gibi üretilen bir ürünün teknoloji düzeyi, o üründen elde edilen katma değer ile doğru orantılıdır. Bu anlamda üretimin orta-yüksek ve yüksek teknoloji ürünler kaydırılması, bahsi geçen hedeflere ulaşılması adına oldukça önemlidir.

Grafik 1’de verilen TR33 Bölgesi’nin ithalat ve ihracatının teknoloji düzeyine göre dağılımına bakıldığında, ithalatın orta-yüksek ve yüksek teknoloji sektörlerde ağırlıklı olduğu, ihracatın ise orta-düşük teknoloji sektörlerde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu bağlamda illerdeki sanayinin sıçrama potansiyeli bulunan yüksek katma değerli sektörler yönendirilmesi veya bölge ekonomisinde kilit rol oynayan sektörlerdeki ürün bazlı katma değerin artırılması ile gerek ihracatın ithalatı karşılama oranı artırılmış yani dış ticaret açığı azaltılmış olacak gerekse kaynakların daha verimli kullanımı sağlanarak katma değer kaybının önüne geçilmiş olacaktır.

Grafik 1 – TR33 Bölgesi İthalatının ve İhracatının Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: 2021 TÜİK (Erişim:2022); Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

TR33 Bölgesi imalat sanayi anlamında heterojen bir yapıya sahiptir. Bu, bölgede benzer sektörler odaklanılmasını zorlaştırdığı gibi yıl boyu farklı sektörlerden gelebilecek potansiyel yatırımların da önünü açmaktadır. Bu anlamda “TR33 Bölgesi Üretim Yapısının ve Düzeyinin Tespiti ve Analizi” çalışmasında bölgede sıçrama potansiyeli bulunan yüksek katma değerli üretim yapılabilecek sektörler savunma sanayii, otomotiv, teknik tekstil ve gıda ürünleri imalatı olarak belirlenmiş ve TEKNO SOP kapsamında önceliklendirilmiştir.

Tablo 1’den görülebileceği üzere TR33 Bölgesi illerinde yüksek teknolojili ürün ihracatı ülke geneline kıyasla düşüktür. Bu durum, bölgede yüksek teknolojili ürün üretilmesi anlamında ülke geneline oranla sorun yaşanmakta olduğunu göstermektedir. Bölgedeki tüm iller yüksek teknolojili ürün ihracatı bakımından ülke ortalamasının altında kalırken orta-yüksek teknolojide ise ülke ortalamasının üzerinde olan tek il Manisa olarak ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda Manisa katma değeri ve teknoloji düzeyi yüksek ürün üretilmesi noktasında gerek ülkede gerekse bölgede oldukça önemli bir konumda bulunmaktadır. İthalatta ise bölge genel olarak orta-yüksek teknolojide yoğunlaşmaktadır (Tablo 2). “TR33 Bölgesi Yenilik Stratejisi” ile “TR33 Bölgesi’nin Üretim Yapısının ve Düzeyinin Tespiti ve Analizi” çalışmalarında, Manisa’nın sahip olduğu orta-yüksek teknolojideki gücün etkisiyle ülkede kilit sektörler sıçrama potansiyeli bulunan 10 ilden birisi olduğu tespit edilmiştir. Bu kilit sektörlerden birisi de “savunma sanayii” olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo 1 – TR33 Bölgesi İllerinin İhracatının Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı (%)

	Yüksek Teknoloji	Orta – Yüksek Teknoloji	Orta – Düşük Teknoloji	Düşük Teknoloji
Afyonkarahisar	0,19	8,70	77,87	13,24
Kütahya	0,21	3,68	89,23	6,89
Manisa	1,24	42,90	34,11	21,74
Uşak	0,65	3,29	8,78	87,29
TR33 Bölgesi	1,02	33,16	39,30	26,52
Türkiye	3,28	32,90	31,19	32,63

Kaynak: 2021 TÜİK (Erişim:2022); Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Tablo 2 – TR33 Bölgesi İllerinin İthalatının Teknoloji Düzeyine Göre Dağılımı (%)

	Yüksek Teknoloji	Orta – Yüksek Teknoloji	Orta – Düşük Teknoloji	Düşük Teknoloji
Afyonkarahisar	0,86	55,81	20,53	22,80
Kütahya	12,12	64,87	20,20	2,81
Manisa	13,65	61,59	20,72	4,04
Uşak	0,68	75,25	5,09	18,97
TR33 Bölgesi	12,74	62,22	19,96	5,08
Türkiye	14,05	45,85	30,07	10,03

Kaynak: 2021 TÜİK (Erişim:2022); Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Dünyada savunma sanayii harcamaları yıllardır artış eğiliminde olup gelişmeler dikkate alındığında bu trendin uzun yıllar daha devam edeceği tahmin edilmektedir. Uluslararası alanda ülkelerin ekonomik ve siyasal gücünü belirleyen unsurlardan birisi olan savunma sanayiinde, dünyada yaşanan teknolojik gelişmelere paralel olarak değişime, yeniliğe ve modernizasyona sürekli ihtiyaç duyulduğu

düşünüldüğünde ülkemizin savunma sanayii harcamaları da dünyadakilere benzer şekilde gün geçtikçe artacaktır. SIPRI Arms Transfers Database 2021 yılı verilerine göre savunma sanayii ürünleri ithalat rakamlarına bakıldığında ülkemiz son yıllarda savunma sanayii ürünleri ithalatına en fazla bütçe ayıran ülkeler sıralamasında ilk 20 içerisinde yer almaktadır. Milli Teknoloji Hamlesi kapsamında bu bütçenin ülke genelinde üretim yapılması için kullanılacağı beklentisi bulunmaktadır.

Porter Elmas Modeli açısından incelendiğinde de bölgede çalışmalarına başlanan savunma sanayii kümesinin doğru bir adım olduğu görülmektedir. Elmas Modeli açısından savunma, havacılık ve uzay sanayi için genel bulgulara bakıldığında;

- Faktör (Girdi) Koşulları: Bölgeye yapılan/yapılacak yeni otoyol (Ankara-İzmir, İzmir-İstanbul) ve hızlı tren (Ankara-İzmir) yatırımları ile ilin ana yüklenici ve son kullanıcıya olan yakınlığı (zaman anlamında) büyük avantajlar taşımaktadır. Aynı zamanda bölge üniversitelerinin teknokentleri içerisinde uygun yatırım alanlarının bulunması girdi koşulları bakımından pozitif etkiler taşımaktadır.
- Firma Yapısı, Stratejisi ve Rekabet: 2021 yılı içinde yapılan patent başvuru sayıları incelendiğinde Manisa ilinin tek başına ülke genelindeki başvuruların %9,1'ini yaptığı görülmektedir (2022-TURKPATENT).
- Talep Koşulları: Coğrafi konum açısından potansiyel yerli müşterilere olan yakınlığı ve dış pazar açısından uygun konumu bölgeyi ön plana çıkarmaktadır.

Savunma sanayii, birçok sektöre kıyasla çok daha yüksek teknoloji gerektiren ve hata paylarının minimum düzeyde olması gereken sektörlerden biridir. Bu amaçla akıllı üretim ve dijital dönüşüm sistemlerine yönelik yapılan çalışmalar, savunma teknolojilerinin geliştirilmesi hedefine önemli katkı sağlayacaktır. Bu çalışmalar, Manisa Celal Bayar Üniversitesi (MCBÜ) tarafından Ajans desteği ile özellikle güdümlü proje faaliyetleri ile bölgede uygulanmıştır.

TEKNO SOP kapsamında önceliklendirilen bir diğer sektör otomotiv yan sanayidir. Türkiye'de otomotiv yan sanayi piramidal yapısının tabanına dağılan imalatçıları ile birlikte yaklaşık 5.000 adet firmayı içermekte ve toplam sektör büyüklüğü 16-17 milyar dolar olarak tahmin edilmektedir. TR33 Bölgesi illerinden özellikle Manisa ve Kütahya ise coğrafi konumlarının vermiş olduğu avantaj ile gündün güne büyüyen bir otomotiv sektörü hacmine sahiptir. Otomotiv sanayi gelişmiş çevre illerine göre teşvikte avantajlı bir konuma sahip olan TR33 Bölgesi illerinde, otomotivi içine alan motorlu kara taşıtı ve römorklar sektörü, son 5 yılda yaklaşık 1,6 milyar dolarlık bir ihracat potansiyeli oluşturmuştur. Ürünlerin ekseriyetle gümrük çıkışlarının İstanbul, İzmir gibi daha büyük yerleşim yerlerinden yapıldığı düşünüldüğünde bu rakamın istatistiklerde verilen rakamların çok ötesinde olduğunu değerlendirmek yanlış olmayacaktır.

Bölgeye coğrafi olarak yakın konumda bulunan Sakarya, Gebze, Bursa, İzmit gibi önemli araç üretim üsleri, bölgesel teşvik sisteminin de etkileriyle yan sanayini Kütahya'da oluşturmaya başlamıştır. Otomotiv ana sanayine yakın olmak isteyen yan sanayi yatırımları için yüksek oran ve uzun süreli teşvik imkânları sunan Kütahya, son on yılda 10 firma, 18 fabrikada yaklaşık 5.000 kişilik istihdamla (Ağustos 2022) otomotiv yan sanayinde önemli bir atılım gerçekleştirmiştir.

TR33 Bölgesi illerinden Manisa ise limana yakınlığı, orta-yüksek teknoloji sektörlerde önemli bir uzmanlığa ve kalifiye iş gücüne sahip olması nedeniyle otomotiv sektörü yatırımcıları için cazip bir merkez hâline gelmiştir. Ülkemizde yerli araç üretimi çalışmalarına 2017 yılında imzalamış olduğu protokol ile dâhil olan bölge firmaları da otomotiv sanayinde Manisa'nın ön plana çıkmasına katkı

sağlamıştır. Manisa OSB’de yenilik merkezi kurulmuş olup bu merkez OSB’de hizmet veren firmaların teknoloji düzeyinin yükseltilmesine katkı sağlayacaktır.

Manisa’nın otomotiv ana sanayinde başat aktörler tarafından cazip bir yatırım merkezi olarak değerlendirilmesi, bölgedeki küçük ve orta ölçekli işletmelerin de bu ekosistemdeki yerini almalarıyla birlikte TR33 Bölgesi otomotiv sektöründe yakın gelecek için önemli bir potansiyel ihtiva edecektir.

TEKNO SOP kapsamında önceliklendirilen bir başka sektör ise tekstil olup özellikle teknik tekstil ürünlerinin geliştirilmesi noktasında çalışmalar yapılması gerektiği değerlendirilmektedir. Bölgede özellikle Uşak ili tekstilde ülke geneline göre oldukça önemli bir konumda bulunmasına rağmen ilde üretilen üründen elde edilen katma değer oldukça düşük kalmaktadır.

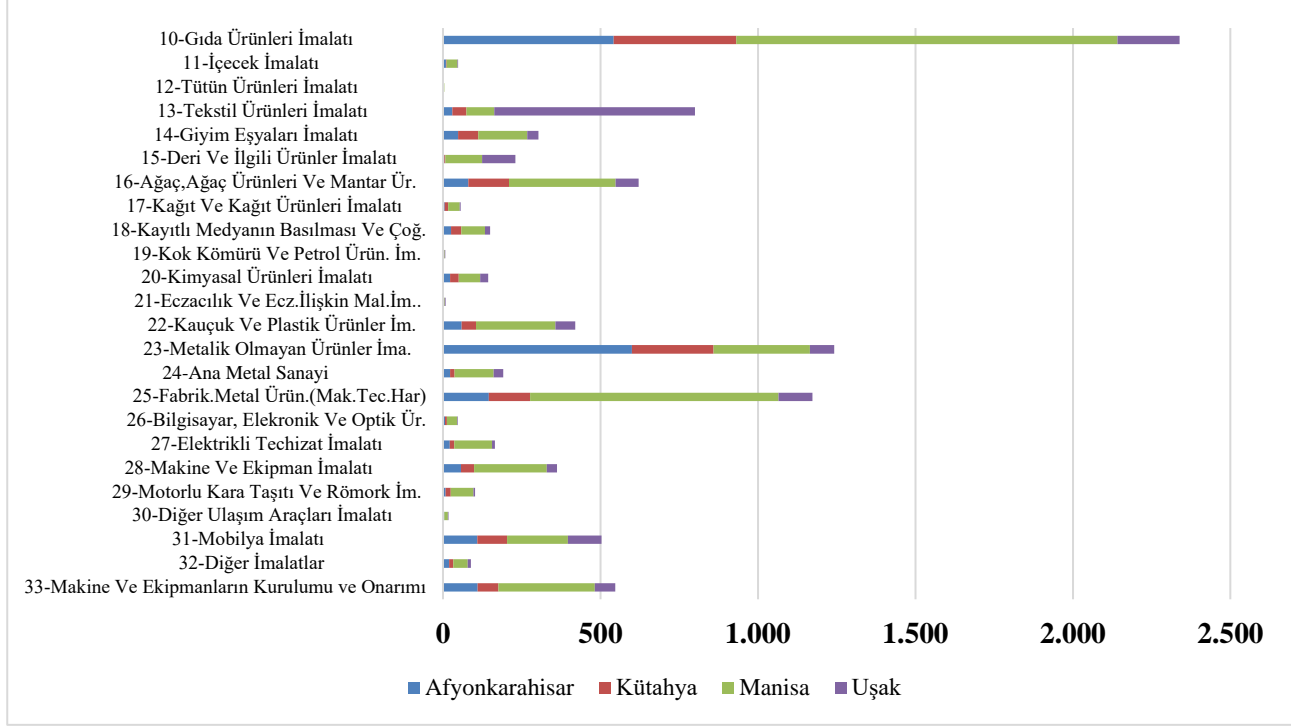
İktisadi faaliyet kollarının coğrafi bölgeler veya iller bazında taşıdığı özelliklerin basit ve anlaşılabilir sayısal göstergelerle özetlenmesi önem taşımaktadır. Bu çerçevede büyüklük, başatlık ve uzmanlaşma olarak adlandırılan üç temel oran uygulamada sık başvurulan ölçütler arasında yer almaktadır. Büyüklük, bir sektörün yüzde olarak ne kadarının (%) seçilen bir il/bölgede olduğunu, başatlık ise bir il / bölgedeki değer yüzde ne kadarının (%) seçilen bir sektörde olduğunu gösteren temel iki orandır. İlk oran bir sektörün bölgelere göre dağılımını göstermesi, ikinci oran ise bir il/bölgedeki faaliyetin faaliyet kollarına dağılımını göstermesi açısından anlamlıdır. Bir sektörün bir il/bölgenin değerinden aldığı pay kadar bu payın ülke genelindeki görüntüden farklılaşma oranı da önemli bir bilgi sağlamaktadır. Sektörün bir ildeki payının, aynı sektörün ülke genelindeki payına oranı bir uzmanlaşma göstergesi olarak kullanılmaktadır. Yani uzmanlaşma ilgili sektörde ilin ülke geneline oranla önemini göstermektedir. Bu değerlerin 1’in üzerinde olması anlamlı kabul edilmektedir.

Girişimci Bilgi Sistemine göre Uşak ilinde tekstil ürünleri imalatı sektörü tüm ekonomik faaliyetler içerisinde 59,1’lik başatlık değeri ile ilk sırada yer almaktadır. İlde tekstil ürünleri imalatı sektörü 7,1’lik uzmanlık değeri ile sektörün ülke genelinde ifade ettiği kadar daha fazla anlam ifade etmektedir. Ayrıca 2,2’lik büyüklük değeri ile Uşak ili tekstil ürünleri imalatı sektöründe ülke geneli içinde de önemli bir konuma sahiptir.

Tekstil ürünleri imalatı sektörü gerek Uşak ili için gerekse TR33 Bölgesi için önemli bir konuma sahip olsa bile sektör temsilcileri ile yapılan görüşmeler, sektörün git gide bir darboğaza girdiğini göstermektedir. Bu bağlamda sektördeki bilgi birikimi düşünüldüğünde teknik tekstil ürünleri imalatının yaygınlaştırılmasının bu dar boğazdan çıkma noktasında oldukça önemli olduğu değerlendirilmektedir. Özel endüstriyel ipliklerden, tıbbi amaçlı tekstil ürünlerine; koruyucu giysilerden, dokusuz kumaşlara kadar geniş bir ürün gamına sahip teknik tekstilin otomotivden, inşaata kadar Türkiye için önem ihtiva eden pek çok sektörde de kullanım alanı bulunmaktadır. 2021 yılı Şubat ayı içerisinde Uludağ İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği tarafından yayınlanan “Teknik Tekstiller Raporu”na göre 2019 yılında dünya genelinde teknik tekstil ihracatı yaklaşık 115 Milyar \$ olmuştur. Allied Market Research tarafından 2020 yılı Ağustos ayında yayınlanan Malzemelere Göre Teknik Tekstil Pazarı raporunda ise 2020-2027 yılları arasında sektörün yıllık büyüme hızının %5.1 olacağı ve 2027 yılı itibarıyla sektörün pazar büyüklüğünün 274 Milyar \$ olacağı belirtilmiştir. Ayrıca raporda büyümede öne çıkacak coğrafyanın Çin Halk Cumhuriyeti ve Hindistan’ın başat rolüyle Asya-Pasifik olacağı öngörülmüştür. Bu bağlamda bölgede tekstil ürünleri imalatı sektöründe gerçekleştirilecek dönüşüm ile bu büyüyen pazardan daha fazla pay alınması amaçlanmaktadır.

TEKNO SOP kapsamında önceliklendirilen son sektör ise gıda ürünleri imalatı sektörüdür. Grafik 2’de verilen SGK İstatistik Yıllıkları 2021 yılı verileri incelendiğinde imalat sanayinde firma sayısı bakımından özellikle gıda ürünleri imalatı sektörünün TR33 Bölgesi’nde öne çıktığı görülmektedir. Sektör bölgede kayıtlı yaklaşık 2.330 iş yeri ile 32.000 kişilik bir istihdam yaratmaktadır.

Grafik 2 - TR33 Bölgesi İmalat Sanayinde Faaliyet Gösteren Firmaların Sektörel Dağılımı

Kaynak: 2020 Yılı SGK İstatistik Yıllıkları; Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Bölgede gıda sanayi bitkisel ve hayvansal üretimin gelişmiş olması ile ilgilidir. Nitekim TR33 Bölgesi gerek tarımsal gerekse canlı hayvan değeri konusunda ülke geneline göre önemli bir konumda bulunmaktadır. Tablo 3’ten görüleceği üzere canlı hayvan değerinde Afyonkarahisar yaklaşık 6,5 milyar TL’lik değeri ile ülke genelinde 7. sırada bulunurken, bitkisel üretim değerinde ise Manisa yaklaşık 8,5 milyar TL’lik değeri ile 9. sırada yer almaktadır.

Tablo 3 – TR33 Bölgesi İlleri Bitkisel ve Canlı Hayvan Değeri İstatistikleri

İller	Bitkisel Üretim Değeri (1.000 TL)	Ülke Geneli Sırası	Canlı Hayvan Değeri Değeri (1.000 TL)	Ülke Geneli Payı
Afyonkarahisar	4.457.253	25	6.438.929	7
Kütahya	2.223.579	45	2.838.384	32
Manisa	8.567.469	9	5.669.026	10
Uşak	943.998	60	1.947.422	52

Kaynak: 2021 TÜİK (Erişim:2022)

Üretilen ürünlerin küçük bir kısmının işleme tabi tutulduğu, bu yüzden gerek ürün arzının büyük oranda mevsimsel kaldığı gerekse ürün bazlı katma değer kaybı yaşandığı bilinmektedir. Tarımsal ürünlerin mevsimsel üretim hacmine sahip olduğu düşünüldüğünde ürünlerin yıl boyu piyasaya arz edilebileceği yeni teknolojiler ile işlenmesi oldukça önemli hale gelmektedir. Bitkisel veya hayvansal bazlı gıda ürünlerinin işlenerek ya da yeni teknolojiler kullanılarak dış pazarlara sunulması ile ürün bazlı katma değer artırılması ve ürünlerin mevsimsel fiyat değişikliklerinden etkilenmelerinin

önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca bu sayede tarım ve hayvancılıkla uğraşan kişilere birlikte hareket etme kültürü aşılaraq kooperatifçilik yaygınlaştırılacak ve kırsal kalkınmanın sağlanması adına önemli bir adım atılmış olacaktır.

Ulusal ve Bölgesel Bazdaki Planlarla İlişkisi

On Birinci Kalkınma Planı öncelikli gelişme alanları içerisinde yer alan “Savunma Sanayii” için amaç “*Silahlı Kuvvetlerimizin ve güvenlik güçlerimizin ihtiyaçlarını, sürekli gelişim anlayışı ile azami ölçüde milli teknolojiler ve yerli imkânlarla karşılamak ve savunma ihracatını artırmak üzere savunma sanayii ekosistemini güçlendirmek ve savunma sanayiinde edinilen becerilerin sivil sektöre yayılımını sağlamak*” olarak;

“Rekabetçi Üretim ve Verimlilik” politikasında bahsi geçen öncelikli sektörlerden bir tanesi olan “Otomotiv” sektörü için ana amaç “*Yüksek teknolojiye dayalı yerli marka araç üretimi ile rekabet gücü yüksek tedarik sanayinin geliştirilerek uluslararası pazar payının artırılması*” olarak belirlenmiştir.

“Diğer imalat sanayi sektörleri” içinde “tekstil-giyim-deri sanayi”nde yer alan madde 392’de “*Sektörde yüksek katma değerli yapıya dönüşümde önemli alanlardan biri olan teknik tekstillerle ilgili olarak firmaların optimum teknoloji seçimine, çevreyi korumaya yönelik mevzuata uyumuna, enerji verimliliğine ve atıkların yeniden kullanımına yönelik faaliyetleri ile değer zincirindeki diğer paydaşlarla (özellikle makine, lif ve teknik son kullanım üreticileri) iş birliği yapmaları desteklenecektir*” ifadesi;

“Tarım” içerisinde yer alan madde 414’te “*Yerel ve bölgesel düzeyde üretimi yapılan tarımsal ürünleri hak ettiği katma değere eriştirecek mekanizmalar oluşturulacaktır.*” ifadesi yer almaktadır. Bu bağlamda kurgulanan SOP’un 11. Kalkınma Planı ile doğrudan ilişkili olduğu görülmektedir.

Kurgulanan SOP, TR33 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı’nın, “Sanayi” ekseninin “Sanayi ürünlerinin değeri artırılabileceği” önceliğinin “İşletmelerin Araştırma Geliştirme (Ar-Ge) faaliyetlerinin artırılması” ve “Sektör ve ürün çeşitliliğinin artırılması” tedbirleriyle, “İşletmelerde üretim süreçleri iyileştirilecek ve üretim kapasitesi artırılabileceği” önceliğinin “Toplam faktör verimliliğinin artırılması” tedbirleriyle “Tarım” ekseninin ise “Tarımsal üretimde verimlilik, katma değer ve kalite artırılabileceği” önceliğinin “Modern üretim tekniklerinin yaygınlaştırılması” tedbirleriyle doğrudan ilişkilidir.

Ön Risk Değerlendirmesi

Kümelenme çalışmaları kapsamında bölgede faaliyet gösteren özel sektör firmalarının ortak çalışma kültürüne sahip olmaması ve bölge illerinin sosyokültürel yapısının bir sonucu olarak yakın illerden bölgeye yatırımcı çekilememesi en büyük risk olarak ortaya çıkmaktadır.

Savunma sanayii özelinde kümelenme çalışmalarının başlaması adına öncelikli olarak MCBÜ ile yüksek bütçeli güdümlü projeler hayata geçirilmeye başlanmıştır. Böylece kamunun bu kümelenme faaliyetinde ne kadar kararlı olduğu özel sektör ve özel sektörün çatı kuruluşlarına gösterilmiştir.

Bu durum doğal olarak özel sektörün savunma sanayiine yönelik ilgisini artırmıştır. Ayrıca ASELSAN vb. büyük savunma sanayii kurumlarıyla yapılan çalışmalar kümelenmeye olan ilgiyi artırmıştır. Benzer uygulamalar gıda sektörüne yönelik yürütülecek çalışmalarda da kullanılacaktır.

Otomotiv sektöründe Manisa ilinin üretim yapısı, bölgedeki illerin otomotiv yan sanayinde önemli firmalara sahip Bursa, Kocaeli, Sakarya gibi yerlere yakınlığı otomotiv sektörüne yönelik yatırımların

çekilmesine vesile olmuştur. Bu akımı devam ettirmek adına, öncelikli olarak adı geçen iller başta olmak üzere ülkemizin büyük illerinde yatırımcı çekme faaliyetleri yürütülecektir. Bölgede halihazırda faaliyet gösteren firmalara yakın yan sanayi firmaları seçilerek birebir görüşmeler yapılacaktır.

Teknik tekstil konusunda bölgede çalışmak isteyen firmalar belirlenerek çok daha küçük bir grupla çalışmalar yönetilecektir. Yukarıda bahsi geçen çalışmalar ile ilgili mali destek programları tasarlanarak özel sektörün bu konularda yatırım yapması cazip hale getirilecektir. Ayrıca özel sektöre ve çatı kuruluşlarına yönelik teknik destek eğitimlerinin bu dört sektöre yoğunlaşması ve bölgenin cazibesinin artırılması sağlanacaktır.

Gıda sektöründe de benzer bir yol izlenecek ve tarımsal gıda sektöründen elde edilen katma değer bölgede daha teknolojik yöntemler kullanılarak artırılmasına yönelik projelere hız verilecektir.

2.1.3. Sonuç Hedefleri

Söz konusu SOP kapsamında ulaşılmaları hedeflenen sonuçlar aşağıda yer almaktadır:

Tablo 4 – TEKNO SOP Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	2025 Yılı Sonunda Sektörlerde (savunma, otomotiv, teknik tekstil, gıda) Kurulan Küme Sayısı	Adet	2	Küme Strateji Belgesi
1, 2	TEKNO SOP'un Tamamlanmasıyla Hizmete Geçen Ortak Kullanım Tesisi Sayısı	Adet	2	Program Kapanış Raporu
1, 2	SOP Dönemi Sonunda Gıda Sanayinde Teknolojik Ürün Üreten Firma Sayısındaki Artış	Adet	2	TSO Kayıtları, Yatırım Teşvik Belgesi Kayıtları
1, 2, 3	SOP Döneminde Kurulan Ortak Kullanım Tesisleriyle İş Birliğinde Üretim Yapan Firma Sayısı	Adet	20	Protokoller
2	SOP Dönemi Sonunda Teknik Tekstil Konusunda Üretime Geçen Firma Sayısı	Adet	1	TSO Kayıtları, Yatırım Teşvik Belgesi Kayıtları
2, 3	SOP Dönemi Sonunda Savunma Sanayiine Yönelik Ürün Üreten Firma Sayısı	Adet	21	Kapasite Raporları
2	2025 Yılı İtibarıyla Otomotiv Yan Sanayinde Faaliyet Gösteren Firma Sayısındaki Artış	Adet	15	Yatırım Teşvik Belgesi Kayıtları
2, 3	SOP Faaliyetleri İle Kurumsal Kapasitesini Geliştiren Kurum (Özel / Kamu) Sayısı	Adet	15	Firma Raporları

2.1.4. Proje ve Faaliyetler

2.1.4.1. Araştırma, Analiz ve Programlama

Kütahya OSB Yükleme Merkezi ve Konteyner Park Alanı Fizibilitesi

Yatırımcılar yatırım maliyeti yüksek olan sanayi illerinden Kütahya gibi coğrafi olarak yakın ve yatırım maliyeti düşük illere doğru yönelmektedir. Kütahya, sunduğu düşük yatırım maliyetleri ile cazip bir şehir konumundadır. İlde artan yatırımlar ilin sanayisini güçlendirmekte fakat özellikle ihracat amaçlı yük taşımacılığı için lojistik altyapısının güçlendirilmesi de önem arz etmektedir.

Kütahya OSB'de Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı temsilcileri ile yapılan görüşmeler neticesinde bir adet yükleme merkezi ve konteyner park alanı yapılması yönünde görüş birliğine varılmıştır. Kütahya'da faaliyet gösteren tüm OSB'lerdeki toplam tahmini yük kapasitesi 20.350.000 ton/yıl iken Kütahya OSB tek başına 15.000.000 ton/yıl yük kapasitesine sahiptir. OSB içerisinde faaliyet gösteren ve ihracat odaklı çalışan işletmeler için bu yükleme merkezinin kurulumu büyük bir önem taşımaktadır. Bu kapsamda, Kütahya OSB yönetimi tarafından belirlenen alanda kurulması planlanan yükleme merkezi ve konteyner park alanının yatırım maliyetinin ortaya konulması ve uygun planlamanın yapılması için fizibilite raporu hazırlanacaktır.

2.1.4.2. İş Birliği ve Koordinasyon

Hareketlilik Ekosistemi Vizyonu Etkinliği

2022 yılında MOSB Yenilik Merkezi ile ortaklaşa olarak mobilite sektörüne yönelik bir dizi etkinlik düzenlenmiştir. Yapılan çalışmaların sonuçlarının aktarılacağı ve mobilite sektörünün geleceğine ilişkin fikirlerin paylaşılacağı, bölgedeki mobilite kümesinin hedefleri hakkında bilgi verileceği “Hareketlilik Ekosistemi Vizyonu Etkinliği” organize edilecektir. Etkinlik kapsamında Manisa ilinde faaliyet gösteren TSO ve OSB’lerle iş birliği yapılacaktır.

Girişimci-Yatırımcı Buluşmaları

Manisa ilinde faaliyet gösteren AR-GE ve/veya Tasarım Merkezi bulunan firmalar ile bölgedeki inovatif ve teknolojik çalışmalar yapan start-upların buluştuğu, İTÜ Arı Teknokent, ODTÜ Teknokent vb. gibi girişimcilik alanında etkin faaliyetleri bulunan teknokentlerin temsilcilerinin tecrübe paylaşımı yapacağı bir etkinlik düzenlenecektir. Etkinlikte B2B görüşmeleri de gerçekleştirilecektir. MOSB ile koordine edilecek çalışmanın Manisa ilinde girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesine fayda sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Yeşil Mutabakat Eylem Planı Çalışmaları

11 Aralık 2019 tarihinde yayımlanan Avrupa Yeşil Mutabakatı AB sanayisinin 2050 yılına kadar modern, kaynak verimli ve rekabetçi dönüşümünü öngören bir stratejidir. Bu kapsamda, sınırda karbon düzenlemesi mekanizmasını uygulamayı öngören mutabakat 2050 yılına kadar net sera gazı emisyonlarının sıfıra indirilmesini, ekonomik büyümenin kaynak kullanımından ayrılmasını ve tüm ülkelerin ve tarafların bu politikada yer almasını amaçlamaktadır. AB firmalarıyla işbirliği içinde olan ülkemiz sanayi teşekküllerini de etkileyecek bu uygulamanın kapsamının ve yaptırımlarının ilgili çevrelerce öğrenilmesi önem teşkil etmektedir. Bu nedenle, Ajans binasında ilgili paydaşların katılımında bir bilgilendirme semineri düzenlenecektir. Çalışma kapsamında il TSO’ları ile ortak hareket edilecektir.

Sürdürülebilirlik Stratejisi Hazırlama Eğitimi

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları kapsamında firmaların rekabetçiliklerini artırmak ve geleceğin dünyasında yer almalarını sağlamak adına sürdürülebilirlik raporları hazırlanacaktır. Veri toplanması, verilerin değerlendirilmesi, boşluk ve paydaş analizi, karbon ayak izi hesaplanması gibi konular ile küresel raporlama girişimi (GRI) standartlarına uygun hususları kapsaması gereken raporların etkin bir şekilde hazırlanması için firmaların teknik kapasitelerinin artırılmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir. Bu bağlamda firmaların danışmanlık yerine çalışanları üzerinden sürdürülebilirlik raporlarını hazırlamaları için eğitim faaliyetleri düzenlenecektir.

2.1.4.3. Tanıtım ve Yatırım Destek

Orta Yüksek, Yüksek Teknolojili Sektörler Yatırımı

Afyonkarahisar'ın ihracatının ağırlıklı olarak orta-düşük ve düşük teknolojili sektörlerde yoğunlaştığı görülmektedir. Ayrıca ilin imalat sanayisinin orta-düşük teknolojide ve ihracatta ağırlıklı olarak işlem görmemiş ürünler üzerinde yoğunlaşması ildeki patent, marka ve faydalı model başvurularını da olumsuz etkilemektedir. Bu kapsamda Afyonkarahisar'a lojistik olarak yakın ve orta-yüksek ile yüksek teknolojili sektörde faaliyet gösteren firmaların yer aldığı Ankara, Konya ve Eskişehir illerinde yatırım tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Gıda Sektörü Uç Ürün Çeşitliliğinin Artırılması

Gıda ürünleri imalatı yaklaşık %26'lık oran ile Afyonkarahisar'da en çok istihdam yaratan ikinci sektör olup uzmanlaşma düzeyi yüksek sektörler arasındadır. Afyonkarahisar ilinde tarımsal üretim potansiyeli yüksek ürünlerden katma değerli uç ürünler üretiminin sağlanmasının önemli olduğu değerlendirilmektedir. Bu kapsamda üretim ve ihracat kapasitesi yüksek ürünlerin üretimi ile ilgili bir rapor oluşturularak spesifik yatırım konuları kapsamında bölge dışı firmalara (en az 4 firma) yatırım tanıtım faaliyeti gerçekleştirilecektir.

Uşak Tekstil B2B Görüşmeleri

Uşak ilinde lokomotif sektörlerden olan tekstil geri dönüşüm üzerine yapılan çalışmalarda sektörün ulusal ölçekte yeterince tanıtılmadığı, firmaların katma değerli üretim yapma konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıkları ortaya konulmuştur. Bu sebeple G7 zirvesinde geri dönüştürülmüş malzemelerden üretim yapacağını açıklayan markalar ve tedarikçiler Uşak'a davet edilecek, Uşak'ta tekstil geri dönüşüm/teknik tekstil alanında faaliyet gösteren firmalarla tanışma toplantısı yapılacaktır. Organizasyon Uşak TSO ile birlikte gerçekleştirilecektir.

2.1.4.4. Ajans Destekleri

Güdümlü Proje Desteği

- Afyonkarahisar'a İlaç Gibi Gelecek

Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesinin (AFSÜ) başvuru sahibi olduğu güdümlü proje kapsamında AFSÜ Zafer Sağlık Külliyesinde Faz-1 klinik araştırma laboratuvarı, biyoyararlanım/biyoşekerlilik araştırma laboratuvarı ve biyoanalitik laboratuvarı kurulacaktır. Bu laboratuvarlar ile pilot ilaç üretimi ve klinik çalışmaların yapılabileceği bir sağlık ekosistemi oluşturulacaktır.

Finansman Desteği Programı

- İmalat Sanayisindeki KOBİ'lerin Rekabet Gücünün Artırılması Finansman Desteği Programı (2021 KOBİFİN)

TEKNO SOP'un genel amacı ve 2 numaralı özel amacına uygun olacak şekilde imalat sanayisinde stratejik tematik sektörlerde faaliyet gösteren KOBİ'lerin ürün geliştirmelerine yönelik, BİGEM imalat sanayisi sektörlerinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin ise kaynak verimliliği uygulamalarını artırmalarına yönelik projelerine finansman sağlanması adına 2021 yılında finansman desteği programı ilan edilmiştir. Destek ayrıca MESLEK SOP ile de ilgilidir. Ancak destek bilgilerine çalışma programının sadece bu kısmında yer verilmiştir. 2023 yılında program kapsamında destek alan projelerin izlemeleri ve ödemeleri yapılacaktır.

- KOBİ'lerde İstihdamın ve Üretimin Artırılması Finansman Desteği Programı (2022 KOBİSTFİN)

TEKNO SOP'un genel amacı ve özel amaçlarına uygun olacak şekilde imalat sanayisinde stratejik tematik sektörlerde faaliyet gösteren KOBİ'lerin Ar-Ge faaliyetleri, ürün ya da kaynak verimliliği odaklı üretim süreci yenilikleri ve ithal ikamesi ya da ihracat potansiyeli olan ürünlere yönelik projelerine finansman sağlanması adına, 2022 yılında, 20.000.000 TL bütçeli finansman desteği programı ilan edilmiştir. Destek ayrıca MESLEK SOP ile de ilgilidir. Ancak destek bilgilerine çalışma programının sadece bu kısmında yer verilmiştir. Program kapsamında destek alan projelerin izleme faaliyetleri 2023 yılında sürdürülecektir.

- 2023 Yılı Finansman Desteği Programı

İmalat sanayisinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin teknolojik üretimlerinin artırılmasına, dijital dönüşümlerinin sağlanmasına yönelik projelerinin finansman maliyetleri desteklenecektir. 2023 yılı içerisinde hazırlanacak program onay için Bakanlığa sunulacaktır.

Fizibilite Desteği Programı (FZD)

2021 yılında ilan edilen Fizibilite Desteği Programı kapsamında destek almaya hak kazanan projenin izleme faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Teknik Destek Programı

2023 yılı içerisinde, TEKNO SOP'ta belirlenen genel ve özel amaçlar doğrultusunda teknik beceri ve kapasitelerinin artırılması amacıyla teknik destek programı uygulanacaktır. Teknik desteğin TEKNO SOP kapsamındaki önceliği şu şekildedir:

“İmalat Sanayisinde Teknolojik Dönüşümün Sağlanması Sonuç Odaklı Programı'nın (TEKNO SOP) özel amaçlarına doğrudan katkı sağlayacak yönde kurumsal kapasiteyi geliştirecek eğitim ve danışmanlık faaliyetlerinin desteklenmesi”

TEKNO SOP sektörlerinde faaliyet gösteren kurum/kuruluşların ikiz dönüşüm ve ihracat alanındaki çalışmalarına yönelik eğitim ve danışmanlık faaliyetleri desteklenecektir. Özel sektörün yönetim danışmanlığına yönelik çalışmaları (eğitim ve danışmanlık talepleri) öncelikli olarak desteklenecektir.

2.1.4.5. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler

AB Çerçeve Programları ve Katılım Öncesi Yardım Fonları (IPA)

Ajans, Bölge'de potansiyel gördüğü alanlarda Horizon Europe (Ufuk Avrupa), COSME, Interreg NEXT Akdeniz Sınır Ötesi İşbirliği Programı gibi çağrıları takip etmekte, Bölge'deki diğer kurumlarla işbirliği halinde önceliklendirdiği çağrılara başvuru sahibi veya ortak sıfatıyla başvuru yapmaktadır. Bu doğrultuda, 2023 yılı içerisinde, Ufuk Avrupa kapsamındaki Küme 2: Kültür, Yaratıcılık ve Kapsayıcı Topluluklar, Küme 5: İklim, Enerji, Mobilite ve Küme 6: Gıda, Biyoekonomi, Doğal Kaynaklar, Tarım ve Çevre başlıklarındaki çağrılar ile COSME ve Interreg NEXT çağrıları takip edilerek bölgenin ve Ajansın öncelikleriyle örtüşen çağrılara yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir. Ayrıca Bakanlık tarafından ilan edilmesi durumunda Üreten Şehirler Programına yönelik projeler geliştirilecektir.

Uşak TSO'nun yararlanıcı, Ajansımızın ortak olduğu IPA III dönemi RYSOP kapsamında desteklenen "Textile recycling and its internationalization in Turkey for climate action and sectoral diversification" projesinin koordinasyon çalışmaları yürütülecektir.

2.1.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 5 – TEKNO SOP Faaliyetleri Zaman Planlaması

Proje / Faaliyet	2021		2022		2023	
	I. 6 Ay	II. 6 Ay	I. 6 Ay	II. 6 Ay	I. 6 Ay	II. 6 Ay
Sektörel Raporların Hazırlanması	X	X	X			
Bölgesel İş Birliği ve Koordinasyon Toplantıları		X	X	X		X
Savunma Sanayii Kurum Ziyaretleri	X	X	X		X	X
Sektörel Çalıştaylar	X	X	X	X		
Yerli Yatırımcılara Yönelik Tanıtım Faaliyetleri	X	X	X	X	X	X
Fuar ve Organizasyonlara Katılım	X	X				
Güdümlü Proje Desteği	X	X	X	X	X	X
Proje Teklif Çağrısı			X	X	X	X
Fizibilite Desteği	X	X	X	X	X	
Teknik Destek Programı	X	X	X	X	X	X
Dış Kaynaklı Fonlara Yönelik Proje Başvuruları	X	X	X	X	X	X
Finansman Desteği Hazırlıkları	X					
Özel Sektöre Yönelik Finansman Desteği		X	X	X	X	X
SOP Yönlendirme Komitesi Toplantıları				X		X
SOP Değerlendirme Çalışmaları					X	X

2023 yılında TEKNO SOP kapsamında savunma sanayii kümesinin asıl aktörleri olacak özel sektöre yönelik çalışmalara yoğunlaşılacaktır. Ayrıca otomotiv yan sanayi firmalarının bölgeye yatırım yapmasına yönelik tanıtım faaliyetlerine ağırlık verilecektir. TEKNO SOP ile ilgili özel sektör firmalarına yönelik finansman desteğinin uygulamasına devam edilecektir. Teknik destek programları sürdürülerek SOP kapsamında insan kaynaklarının güçlendirilmesi sağlanacaktır. Bölgedeki firmaların hedef/öncelikli sektörler için teknik/danışmanlık ihtiyaçlarını gidermek amacıyla teknik destek programına yönlendirilecektir.

Bölgede yeni faaliyete geçmiş veya genişleme çalışmalarını tamamlamış olan organize sanayi bölgelerinin yatırımcılara tanıtılması amacıyla bölgeye yakın büyük sanayi kentlerine ziyaretler düzenlenecektir. Bu ziyaretlerde özellikle bölge geneline göre daha yüksek teknoloji ürün üreten firmaların bölgeye çekilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır. Ayrıca SOP kapsamında desteklenen projelerin uygulamasına, bölgesel ve ulusal ölçekteki koordinasyon çalışmaları ile tanıtım çalışmalarına devam edilecek, ayrıca SOP değerlendirme çalışmalarına başlanacaktır.

2.1.6. İzleme ve Değerlendirme

Ajans Yönetim Kurulunun onayıyla Ajansın hizmet verdiği dört ili ve konuyla ilgili tüm kurumları kapsayacak şekilde kalkınma kurulu üyelerinden SOP Yönlendirme Komitesi oluşturulacaktır. SOP Yönlendirme Komitesi yılda bir defa toplanarak programın ilerlemesi, varsa yaşanan sıkıntılar ve bunlara dair çözüm önerileri hakkında istişarelerde bulunacaktır. SOP Yönlendirme Komitesinin onaylaması durumunda komiteye yeni üyeler alınabilecektir. SOP Yönlendirme Komitesinin isteği doğrultusunda SOP kapsamında iş birliği yapılan kurum ve kuruluşlar da komite toplantısına katılabilecek ve fikirlerini beyan edebilecektir.

Aynı zamanda Ajans Genel Sekreteri başkanlığında yılda bir defa Ajans çalışma birim başkanlarının katılımıyla koordinasyon toplantısı gerçekleştirilecektir. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek alt programların ve güdümlü projelerin uygulanmasından Program Yönetimi Birimi (PYB), izlenmesinden ve değerlendirilmesinden İzleme ve Değerlendirme Birimi (İDB), AB ve benzeri dış kaynaklı fon bulma ve SOP kapsamında bu fonlara ait projelerin yazılmasından ve yürütülmesinden Proje Geliştirme ve Uygulama Birimi (PGUB), tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinden ise Yatırım Destek Ofisleri (YDO'lar) sorumludur. SOP kapsamında Ajans ve bölgedeki ilgili paydaşlar tarafından yürütülecek faaliyetlerin koordinasyonu ile çıktıların izlenmesi ve değerlendirilmesi Planlama ve Bölgesel Koordinasyon Birimi (PBKB) tarafından gerçekleştirilecektir. SOP yönetim planının, dönemsel ilerleme raporlarının ve SOP kapanış raporunun hazırlanmasından da PBKB sorumludur. 2023 yılında yapılması planlanan TEKNO SOP faaliyetleri çıktı göstergeleri ve bütçeleri Tablo 6'da sunulmaktadır.

Tablo 6 – TEKNO SOP Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri ve Bütçeleri

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Çıktı Göstergesi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Araştırma, Analiz ve Programlama	Kütahya OSB Yükleme Merkezi ve Konteyner Park Alanı Fizibilitesi	KYDO	01.01.2023 31.12.2023	Hazırlanan Rapor Sayısı	1 Adet	Fizibilite Raporu
İş Birliği ve Koordinasyon	Hareketlilik Ekosistemi Vizyonu Etkinliği	MYDO	01.01.2023 30.06.2023	Düzenlenen Toplantı Sayısı	1 Adet	Etkinlik Raporu
İş Birliği ve Koordinasyon	Girişimci-Yatırımcı Buluşmaları	MYDO	01.04.2023 30.06.2023	Hazırlanan Rapor Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
İş Birliği ve Koordinasyon	Yeşil Mutabakat Eylem Planı Çalışmaları	KYDO	01.07.2023 31.12.2023	Düzenlenen Toplantı Sayısı	1 Adet	Etkinlik Raporu
İş Birliği ve Koordinasyon	Sürdürülebilirlik Stratejisi Hazırlama Eğitimi	MYDO	01.07.2023 31.12.2023	Firma Strateji Raporu	15 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırıma Destek	Orta Yüksek, Yüksek Teknolojili Sektörler Yatırımı	AYDO	01.04.2023 31.12.2023	Firma Ziyaret Raporu	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırıma Destek	Gıda Sektörü Uç Ürün Çeşitliliğinin Artırılması	AYDO	01.04.2023 31.12.2023	Firma Ziyaret Raporu	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırıma Destek	Uşak Tekstil B2B Görüşmeleri	UYDO	01.06.2023 31.12.2023	Düzenlenen Toplantı Sayısı	1 Adet	Etkinlik Raporu
Ajans Destekleri	Güdümlü Proje Destekleri	PYB	01.01.2023 31.12.2023	Uygulanan Güdümlü Proje Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Finansman Desteği Programı	İDB	01.01.2023 31.12.2023	Uygulanan Finansman Desteği Sayısı	3 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Finansman Desteği Programı Değerlendirme Çalışmaları	PYB	01.01.2023 31.03.2023	1) Değerlendirilen Proje Sayısı 2) Sözleşme İmzalanan Proje Sayısı	40 Adet 30 Adet	Sözleşme İmzalanan Proje Listesi
Ajans Destekleri	2021 Yılı Fizibilite Destek Programı	İDB	01.01.2023 31.09.2023	Uygulanan Proje Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	2023 Yılı Teknik Destek Programı	PYB	01.01.2023 31.12.2023	1) Faydalanan Kişi Sayısı 2) Faydalanan Kuruluş Sayısı	100 Kişi 10 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
AB ve Diğer Dış Kaynaklı Projeler	Dış Kaynaklı Fonlara Yönelik Proje Hazırlıkları	PGUB	01.01.2023 31.12.2023	1) Geliştirilen Proje Sayısı 2) Uygulanan Proje Sayısı	1 Adet 1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
İzleme ve Değerlendirme	SOP Yönlendirme Komitesi Toplantıları	PBKB	01.01.2023 31.12.2023	Toplantı Sayısı	2 Adet	Ajans Faaliyet Raporu

2.2. Alternatif Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı (TURİZM SOP)

2.2.1. Amaç

Genel Amaç: Alternatif turizm imkânlarını geliştirerek popüler turizm destinasyonları oluşturmak

Özel Amaç 1: Termal sağlık turizmi uygulamalarını geliştirmek, yaygınlaştırmak ve termal turizm bölgelerinin cazibesini artırmak

Özel Amaç 2: Yaratıcı ve kültürel endüstrilerin turizme entegrasyonunu sağlamak

Özel Amaç 3: Kırsal turizmde katma değeri artırmak

Özel Amaç 4: Turizmde hizmet kapasitesini ve kalitesini geliştirmek

Özel Amaç 5: Seçkin destinasyon ağlarına ve ulusal tur operatörlerine yönelik olarak turizm rotaları oluşturmak

2.2.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

TURİZM SOP, “*Bölgede yüksek katma değerli alternatif turizm sektörlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması*” stratejik tercihi hayata geçirmek amacıyla kurgulanan SOP’tur.

Turizm, çok yönlü aktivitelerden oluşan karma hizmet ve ürün gruplarını içeren bir kavramdır. Günümüzün en önemli sektörlerinden biri haline gelen turizmin en önemli sorunu, deniz ve güneş eksenli yaz turizmi ile kayak sporunun ön planda olduğu kış turizmi arasında sıkışmış olması ve alternatif turizm odaklarının oluşturulmasına duyulan ihtiyaçtır. Turizm sektörünün dönemsellikten kurtarılarak faaliyetlerinin yıl içerisinde yayılması ile düzenli istihdam sağlayan ve düzenli gelir getiren bir sektör haline getirilmesi bu ihtiyacın karşılanabilmesi adına oldukça önemlidir.

2023 Türkiye Turizm Stratejisi’nin vizyonu “*Sürdürülebilir turizm yaklaşımı benimsenerek istihdamın artırılmasında ve bölgesel gelişmede turizmin öncü bir sektör konumuna ulaştırılması ve Türkiye’nin 2023 yılına kadar, uluslararası pazarda turist sayısı ve turizm geliri bakımından ilk beş ülke arasında önemli bir varış noktası ve uluslararası bir marka haline getirilmesinin sağlanması*” olarak belirlenmiştir. Bu vizyon ile turizm, bölgesel gelişmede öncü bir sektör olarak belirlenmiş ve 2023 yılına kadar uluslararası pazarda Türkiye’nin turist sayısı ve turizm geliri bakımından ilk beş ülke arasında yer alması hedeflenmiştir. Şüphesiz bu vizyona ulaşabilmek yalnızca sezonluk turizm türleri ile mümkün olmayacaktır. Bu bağlamda eko turizm, kültür turizmi, doğa turizmi, agro turizm, kongre turizmi, sağlık turizmi, dini turizm, macera ve spor turizmi gibi yeni turizm türleri son yılların yükselen eğilimleri haline gelmiştir.¹

Ülkemiz gelen turist sayısı açısından dünya sıralamasında ilk onda yer alırken bu başarısını turizm gelirinde gösteremeyerek ilk on sıranın dışında kalmaktadır. Pek çok doğal güzelliği, jeotermal kaynağı, tarihi ve kültürel değeri barındırıyor olmasına rağmen TR33 Bölgesi turizmden hak ettiği payı alamamaktadır. Tablo 7’den görüleceği üzere bölgede bulunan tesislerin doluluk oranları %40’ların altında kalmaktadır. Gelen turistlerin geceleme süreleri ortalama 1,5-2 gün civarındadır. Bölgede kurgulanacak alternatif turizm yaklaşımları hem ortalama konaklama sürelerini artıracak hem de mevcut tesislerdeki doluluk oranlarını yükseltecektir. SOP kapsamında bölgede desteklenmesi düşünülen alternatif turizm yaklaşımları kırsal turizm, termal turizm ile geleneksel ve yaratıcı endüstrilere dayalı turizm olarak belirlenmiştir.

¹ Türkiye’de Sağlık Turizmi Raporu, Sağlık Bakanlığı; Küresel Dünyada Sağlık Turizminin Önemi ve Türkiye’nin Durumu, Yüksek Lisans Tezi; Doğa ve Macera Turizm Raporu, TÜRSAB.

Tablo 7 – TR33 Bölgesi İlleri 2021 Yılı Turizm İstatistikleri

	Ortalama Kalış Süresi			Doluluk Oranı (%)		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam
Afyonkarahisar	2,36	2,06	2,07	1,23	33,41	34,64
Kütahya	2,04	1,62	1,66	2,71	23,05	25,76
Manisa	2,55	1,61	1,65	2,15	36,42	38,57
Uşak	2,31	1,57	1,60	1,90	33,74	35,63

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı Turizm İstatistikleri (Erişim: 2022)

“Kırsal Turizm ve Alternatif Kırsal Turizm Hizmetleri” adlı bildiriye her yıl Avrupa tatilecilerinin %23’ünün kırsal alanları destinasyon olarak seçtiği, Amerika’nın Wyoming, Montana ve Idaho eyaletlerinde kırsal turizmle uğraşan işletme sayısının 1985 yılında 5 iken 1992 yılında 90’a ulaştığı, günümüzde Amerikan nüfusunun %70’inin kırsal turizme katıldığı, kırsal turizmin geliştiği ülkelerde genellikle insanların en az 1/3’ünün tatillerini geçirmek amacıyla kırsal alanlara gittiği, Hollanda’da tatile çıkanların %39’unun öncelikli tatil yeri olarak kırsal alanları seçtiği, İngiltere’de ise nüfusun 3/4’ünün yılda en az bir kez kırsal alanları ziyaret ettiği belirtilmiştir².

Kırsal turizmi sadece çiftlik turizmi veya tarım turizmi olarak değerlendirmek yanlış olacaktır. Kırsal turizm doğa yürüyüşleri, olta balıkçılığı, kuş gözlemciliği, yayla turizmi, ipek böcekçiliği gibi pek çok farklı etkinliği de içine alan çok boyutlu bir kavramdır. Kırsal turizm şehir hayatından ve deniz-güneş-kum üçlüsünden sıkılmış, yeni arayışlar içerisinde bulunan turistler için cazip bir seçenek oluşturmaktadır. Özellikle kırsal turizmin tarımsal ekonomiye dayalı geleneksel yaşam tarzına sahip bölgelerde uygulanıyor olması, gerek turizm hareketlerinin iç kesimlere doğru yayılmasını sağlamakta gerekse kırsalda yeni bir gelir kaynağı oluşturarak kırsal kalkınma adına önemli bir faktör oluşturmaktadır. Diğer taraftan kırsalda turizm vasıtasıyla yaratılan ekonomik canlılık, kente göçü azaltmakta hatta tersine göçe bile vesile olabilmektedir. Bu bağlamda büyükşehir olmasından dolayı Manisa dışarıda bırakıldığında TR33 Bölgesi’nde nüfusun yaklaşık üçte birinin hala kırsalda yaşadığı, ancak Ajansın geçmiş çalışmalarında da görüldüğü üzere bu nüfusun her geçen gün merkezlere veya büyükşehirlere göç etmesi nedeniyle azaldığı görülmektedir. Kırsal turizm gerek bölgedeki ekonomik hareketliliği artırabilmek gerekse merkezlere olan göçü azaltabilmek adına önemli bir faktör olarak değerlendirilmektedir. Ajansımız tarafından bölge genelinde yapılan göç nedenleri araştırmasında da kırsaldan kente göç nedenlerinin en önemlisi istihdam olanaklarının azlığı olarak ortaya çıkmıştır.

SOP kapsamında ele alınan alternatif turizm türlerinin önemli bir tanesi ise sağlık turizmidir. Sağlık turizmi birçok gelişmekte olan ülkenin ekonomisinde fayda sağlayıcı aktör olarak son yıllarda yer almaya başlamıştır. Sağlık turizmi, belirli bölgeler ve milletler üzerinde pozitif denebilecek önemli ekonomik etkiler oluşturmaktadır. Fortune Business Insights tarafından 2022 yılı Şubat ayı içerisinde yayınlanan “Sağlık Turizmi Pazarı Büyüklüğü” raporuna göre sağlık turizmi pazarı 2020 yılında 11,5 Milyar \$ tutarında bir büyüklüğe ulaşmıştır. 2021 yılında bu rakamın 14 Milyar \$ rakamına yükseldiği hesaplanmış olup 2021-2028 yılları arasında %21,1’lik yıllık büyüme hızı ile 2028’de pazar büyüklüğünün 53,5 Milyar \$ olması beklenmektedir. Bu büyük pazardan Türkiye’nin de gereken payı alması için harekete geçilmesi gerekmektedir. 01.11.2017 tarihinde Ankara’da düzenlenen 3. Turizm Şurası’nın Bakanlar Oturumu’nda da bu konuda çalışmalar yapılması gerekliliği Bakanlarımız tarafından dile getirilmiştir.

² Kırsal Turizm ve Alternatif Kırsal Turizm Hizmetleri, 2016

Avrupa’da termal otellerde ortalama geceleme süreleri incelendiğinde Norveç 13,5 gün, İrlanda 4,0 gün, İngiltere 3,4 gün, Almanya 3,1 gün, Hollanda 3,1 gün olarak öne çıkmaktadır. Termal otellerde geceleme rakamları bazında Avrupa ülkelerinin bu yüksek ortalamalarına rağmen Afyonkarahisar gibi termal turizme yönelik yüksek kalitede pek çok 5 yıldızlı otel barındıran bir ilde ortalama geceleme rakamlarının 2 civarında kalması ve ile gelen turistlerin büyük kısmını yerli turistlerin oluşturması, bu potansiyelin yeterli düzeyde kullanılmadığını göstermektedir (Bölgede 2022 Temmuz itibarıyla 12 adet beş yıldızlı otel bulunmaktadır).

Ülkemizi ziyaret eden yabancıların ortalama gecelemleri yaklaşık 4 gün, ortalama ziyaretçi geliri 650 - 700 dolar iken termal turizm için ülkemize gelen yabancıların ortalama gecelemlerinin 10 gün, ortalama harcamalarının ise 1.400 - 1.500 dolar olduğu düşünüldüğünde bölgede yaratılacak bir sağlık turizmi arzı, gerek ülke gerekse bölge ekonomisine önemli katkılar sağlayacaktır.

Nitekim son yıllarda termal sağlık turizmi TR33 Bölgesi genelinde tüm turizm sınıfları arasında yükselen değer konumundadır. Ülkenin yakın çevresinde Macaristan dışında sağlık turizminin geliştiği bir ülkenin bulunmaması, bu alandaki bir uzmanlaşma ile yakın çevredeki ülkelere turist çekilebileceğini göstermektedir. Bu süreçte Afyonkarahisar’ın 08.02.2019 tarihinde Ajans koordinasyonunda EHTTA’ya üye olması da önemli bir adımdır.

SOP kapsamında ele alınması planlanan son turizm odağı ise yaratıcı ve kültürel endüstrilere dayalı olarak kurgulanmıştır. UNESCO’ya göre; yaratıcı ve kültürel endüstriler, zanaat ve el sanatları, tasarım, mimarlık, film, gastronomi, edebiyat, medya sanatları, yazılım ve müzik sektörlerini kapsamaktadır. Birleşmiş Milletler Ticaret ve Gelişme Konferansı (UNCTAD)’nın Haziran 2004 yılındaki “Yaratıcı Endüstriler ve Gelişme Konferansı”nda yaratıcı endüstriler ve kültürel ürünlerin temel özellikleri aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır:

“İnsan kaynakları, yaratıcı endüstrilerin temel girdisidir. Yaratıcı endüstrilerin faaliyetleri temelde bilgi odaklıdır. Bu faaliyetler sadece sanat ile sınırlı olmayıp ticaret ve telif hakları gibi gelir getiren her türlü faaliyeti içermektedir. Yaratıcı endüstrilerin somut veya soyut nitelikli mal ve hizmet çıktuları ekonomik değer ihtiva eder. Yaratıcı endüstriler, hizmet sektörü ve endüstriyel sektörlerin kesişim noktasında olduğu için dünya ticaretine yeni bir hareketlilik kazandırmaktadır. Yaratıcı endüstrinin çıktuları tecrübeye bağlı olduğu için mübadele değerleri uzun vadede aşırı değişkendir. Bu nedenle, pazarlamanın ve algı yönetiminin, fiyatların belirlenmesinde etkinliği çok fazladır. Yaratıcı endüstri sonucu ortaya çıkan ürünlerin serbest piyasa ekonomisindeki negatif ekonomik dışsallıklar nedeniyle fiyatı ve miktarı optimal düzeyde değildir. Bu nedenle devlet müdahalesi gereklidir.”

Birleşmiş Milletler tarafından 2022 yılında hazırlanan “Creative Economy Outlook” raporuna göre kültür endüstrisi dünya ekonomisindeki toplam değerinin yüzde 3’ünü oluşturmaktadır. Ayrıca Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı, 2020 yılında gerçekleşen ürün ihracatının %3’ü ve hizmet ihracatının %20’si yaratıcı sektörlerle ilintili olduğunu hesaplamıştır. Ek olarak kültürel ve yaratıcı endüstriler dünya genelinde 50 milyon civarında iş imkanı yaratarak toplam istihdamın %6,2’sini oluşturmaktadır. Bu endüstrilerden birisi olan çini için Ajans tarafından yürütülen çalışmalar neticesinde Kütahya yaklaşık 435 zanaat ve halk sanatı atölyesi ve en az 4.000 faal zanaatkâr ve sanatçısı ile “zanaat ve halk sanatları” alanında 31.10.2017 tarihinde UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağına dâhil edilmiştir. Bunun yanı sıra Afyonkarahisar ilinde de “gastronomi” alanında yapılan ilk başvuru sonucunda, 31.10.2019 tarihinde söz konusu Ağa kabul edilmeyi başarmış ve “yaratıcı şehir” unvanını almaya hak kazanmıştır. Her iki ilin başvurusunda da hazırlık aşamasındaki koordinasyon ve teknik çalışmalar Ajans tarafından yapılmıştır.

Öte yandan önemli tarihi ve kültürel köklerine karşın bölgedeki yaratıcı ve kültürel endüstriler, ulusal ve uluslararası ölçekte rekabet edebilecek nitelikte değildir. Bölge genelinde bu alandaki yenilikçi sosyal, kültürel ve fiziki altyapıların zayıflığı, markalaşma eksikliği, sektörde ciddi yer tutan kayıt dışı ekonomi, sektöre ilişkin ulusal ve uluslararası farkındalığın eksikliği, kalite düşüklüğü ve yanlış pazarlama politikaları sonucu ortaya çıkan düşük fiyatlar sektörün rekabet gücünü olumsuz etkilemektedir.

AB'nin Kültür için Avrupa Ajandasının Stratejik Çerçevesi'ne göre yaratıcı ve kültürel endüstriler, Avrupa'da büyümeye katkı sağlayan bir istihdam yaratma kaynağıdır. Aynı zamanda sosyal içermeyi teşvik etmek ve kültürel çeşitliliği desteklemek için etkin bir kanal olarak tanımlanmaktadır. Pek çok farklı turizm türü ile kolaylıkla entegre edilebilecek yaratıcı ve kültürel endüstrilerin bölgede geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması ile birlikte bölgenin sosyoekonomik gelişimine önemli bir katkı sağlanacağı aşikardır.

Ulusal ve Bölgesel Bazdaki Planlarla İlişkisi

On Birinci Kalkınma Planı “Rekabetçi Üretim ve Verimlilik” politikası “Turizm” başlığının ana amacı *“3.Değişen tüketici eğilimleri ile teknolojik gelişmeler doğrultusunda turizmin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi, sezon süresinin uzatılması, hizmet kalitesinin yükseltilmesi ve daha fazla harcama eğilimi olan ziyaretçinin ülkemize çekilmesi ile konaklama süresi ve konaklama dışı harcamaların artırılması, her bir destinasyon özelinde ve odaklı anlayış çerçevesinde sektörde dönüşümün gerçekleştirilmesi ve koruma-kullanma dengesi gözetilerek ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı sağlanması”* olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda kurgulanan SOP'un bu başlık altında pek çok tedbir ile doğrudan ilişkili olarak 11. Kalkınma Planı'nın hedeflerine katkı sağlaması beklenmektedir. Ayrıca kurgulanan SOP, TR33 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı'nın “turizm” ekseninin “turizm faaliyetleri çeşitlendirilecek ve artırılabilecektir” önceliğinin “sağlık turizmi ve termal turizmin geliştirilmesi”, “doğa turizminin geliştirilmesi”, “turizm güzergâhlarının oluşturulması ve geliştirilmesi”, “yöresel turizm odaklarının geliştirilmesi” tedbirleri ile doğrudan uyumludur.

Ön Risk Değerlendirmesi

Turistlerin gözünden bölge bir turizm merkezi (nispeten Afyonkarahisar ili hariç) olarak görülmemektedir. Turistler bölgeyi İstanbul-Antalya ve Ankara-İzmir arasındaki bir geçiş güzergâhı olarak görmektedir. Bu amaçla öncelikli olarak kırsal turizm, termal sağlık turizmi ile yaratıcı ve kültürel endüstriler için gelen turistlere yönelik farklı destinasyonlar belirlenerek bölgede geçirdikleri süreler artırılabilecektir.

Kırsal bölgelerin turizm konusunda tanıtımının yeterli olmaması ve bölge halkının turizm konusunda yeterli bilince sahip olmaması bir risk oluşturmaktadır. Ayrıca bölgede turizm değeri taşıyan birçok alan temel altyapı imkanlarına sahip değildir. Bölgede bir birliktelik oluşturmak adına özellikle konuyla ilgili fuarlara ortak katılım sağlanarak bölgenin tüm turizm çeşitliliği toplu bir şekilde tanıtılacaktır. Tanıtım faaliyetleriyle bölgeye TÜRSAB yetkilileri ve “influencer”lar farklı zamanlarda davet edilerek bölgenin tanıtımı sürekli kılınacaktır. Ayrıca kırsal alanda elde edilen gelirlerin artması adına coğrafi işaret vb. çalışmalar da yapılacaktır. Kırsal alanda yaşayanlara turizm konusunda farkındalık yaratmak adına toplantılar düzenlenecektir.

Bir diğer risk oluşturan husus ise turizmde temel ve tamamlayıcı altyapıların yetersizliğidir. Bu bağlamda gerekli olan turizm altyapılarının Ajans destekleri ile hayata geçirilmesi sağlanacaktır.

Ayrıca bu SOP kapsamında bölgemizde geliştirilmesi planlanan bir diğer alan ise yaratıcı ve kültürel endüstrilerdir. Yaratıcı ve kültürel endüstrilerde faaliyet gösteren zanaatkarların en büyük sorunlarından biri ise ortak çalışma / hareket etme kültürü eksikliğidir. Bölge içerisinde hizmet veren fizik tedavi rehabilitasyon üniteleri olan hastanelerin genişlemesi veya yenilenmesi amacıyla kamu yatırım programına gelen teklifler öncelikli olarak takip edilecektir. Bu konularda gelen yatırım teklifleri, ilgili bakanlıklarla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bilgisi dâhilinde görüşülerek hayata geçirilecektir.

2.2.3. Sonuç Hedefleri

Söz konusu SOP kapsamında ulaşılmaması hedeflenen sonuçlar aşağıda yer almaktadır:

Tablo 8 – TURİZM SOP Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Uluslararası Akreditasyona Sahip Hastane Sayısı	Adet	4	Akreditasyon Onayı
1	SOP Dönemi Sonunda Faaliyete Giren Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Tesisi Sayısı	Adet	1	Tesis Kayıtları
1, 2, 3	Tesise Gelen Yıllık Ortalama Turist Sayısı (2023-2025 Yılları) (Yerli ve Yabancı Toplamı)	(1.000 Kişi)	1.100	Kültür ve Turizm Bakanlığı İstatistikleri
3	Coğrafi İşaret Alan Ürün Sayısı	Adet	36	TÜRKPATENT Kayıtları
1, 2, 3	SOP Dönemi Sonunda Faaliyete Geçen Turizm Alanı Sayısı	Adet	5	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Kayıtları
4	5 Yıldızlı Otel Yatırımı Sayısı	Adet	14	Kültür ve Turizm Bakanlığı İstatistikleri
4	SOP Dönemi Sonunda Hizmet Kalitesini Artıran Kurum Sayısı	Adet	5	Ajans Faaliyet Raporu
5	SOP Dönemi Sonunda Ulusal Firmalar Tarafından Satışına Başlanan Bölge İllerini Kapsayan Paket Tur Sayısı	Adet	1	Firma Kayıtları
1, 2, 3	Ortalama Kalış Süresi (2023-2025 Yılları)	Adam/Gün	2,50 ¹ 1,75 ² 1,70 ³ 1,80 ⁴	Kültür ve Turizm Bakanlığı İstatistikleri

¹: Afyonkarahisar, ²: Kütahya, ³: Manisa, ⁴: Uşak

2.2.4. Proje ve Faaliyetler

2.2.4.1. Araştırma, Analiz ve Programlama

Ajansımız tarafından geçmiş dönemlerde yapılan analizler dikkate alınarak teknolojik dönüşüme olanak sağlayacak, bölge için önem arz eden öncelikli sektörlerle yönelik çalışmalar devam edecektir. SOP'un son yılı olmasından ötürü analiz ve araştırma çalışmalarından ziyade uygulamalara öncelik verilecektir. Yıl içerisinde ihtiyaç duyulması durumunda TURİZM SOP kapsamında araştırma ve analiz çalışmaları yürütülecektir.

2.2.4.2. İş Birliği ve Koordinasyon

Kalkınma Ajansları Eşleştirme Programları

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 09.08.2019 tarihli yazısıyla Ajansımız Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı, Güney Marmara Kalkınma Ajansı ve Güney Ege Kalkınma Ajansı ile birlikte “*termal sağlık turizmi*” konusunda eşleştirme programına dâhil olmuştur. Bu kapsamda bölgede yapılan çalışmalarla ilgili olarak adı geçen kalkınma ajansları ile ortak faaliyetler yürütülecek ve tecrübe paylaşımında bulunulacaktır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 24.05.2019 tarihli yazısıyla Ajansımız; Ahiler Kalkınma Ajansı, İstanbul Kalkınma Ajansı ve Orta Anadolu Kalkınma Ajansı ile birlikte “*yaratıcı endüstriler*” konusunda eşleştirme programına dâhil olmuştur. Bu kapsamda bölgede yapılan çalışmalarla ilgili olarak adı geçen kalkınma ajansları ile ortak faaliyetler yürütülecek ve tecrübe paylaşımında bulunmaya devam edilecektir.

Gastronomide Kurumsallaşma ve Markalaşma

2019 yılında UNESCO Gastronomi alanına dahil olan Afyonkarahisar’da faaliyet gösteren restoran vb. işletmelerin gastronomi turizmi alanında kurumsallaşma ve markalaşma kapasitelerinin yetersiz olduğu bilinmektedir. Bu kapsamda Afyonkarahisar Belediyesi ile şehrin gastronomi turizminde uluslararası markalaşma çalışmalarına ve firmaların kurumsal sürdürülebilirliklerine yönelik en az 5 firma bünyesinde gastronomi alanında profesyonel bir işletme aracılığıyla uygulamalı teknik danışmanlık ve eğitim faaliyetinin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Zafer Turistik Otelciler ve İşletmecileri Derneği ve TURSAB ile de çalışma süresince ortak hareket edilecektir.

Yöresel Ürün Haritası Çalışması ve İnternet Sitesi Kurulumu

Yöresel ürün çeşitliliği bakımından oldukça zengin olan ülkemizde yöresel ürünlerin tanıtımı ve pazarlanmasına olan ilgi son yıllarda giderek artmıştır. Özellikle yerel ve kırsal kalkınmaya önemli bir katkı sağlayan yöresel ürünler coğrafi işaret tesciliyle de markalaşabilmektedir. Mevcut durumda Kütahya ilinden 16 adet ürünün coğrafi işaret tescili alınmış olup 5 adet ürün için de başvuru yapılmıştır. Tescili alınmamış daha pek çok yöresel ürüne sahip olan Kütahya'nın bu değerlerinin ortaya konulacağı bir haritalandırma çalışması ile internet sitesi kurulacak olup bu ürünlerin özelliklerine ve tedarik edilebilecek yerlere kolaylıkla ulaşılabilecektir. Çalışma kapsamında Kütahya Ticaret Borsası ile görüş alışverişinde bulunulacaktır.

2.2.4.3. Tanıtım ve Yatırım Destek

Uluslararası Gastro Afyon Lezzet Festivali

UNESCO üyeliği kapsamında yapılacak etkinliklerden biri Uluslararası Gastro Afyon Lezzet Festivali'dir. Bu kapsamda Afyonkarahisar ilinde gastronomi konusunda ilgili paydaşlarla ilin tanıtımına yönelik etkinlik düzenlenecektir. Festival kapsamında faaliyetler Afyonkarahisar Belediyesi ile birlikte yürütülecektir.

Aizanoi Antik Kentinin Tanıtımı

UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'nde yer alan Kütahya'nın Çavdarhisar ilçesindeki Aizanoi Antik Kenti, dünyanın ilk borsası, Anadolu'nun en sağlam Zeus Tapınağı, stadyum-tiyatro kompleksi ve diğer tarihi alanlarıyla Kütahya ilinin turizm alanındaki en önemli değerlerinden biridir. Ajans tarafından desteklenen projelerle antik kente yapılan yatırımlar artmış ve kentin önemli bir turizm

destinasyonu olmasına katkı sağlanmıştır. 2023 yılında üçüncüsü düzenlenecek ve Türkiye'nin ilk antik kent film festivali olan Aizanoi Kısa Film Festivali kentin bilinirliğinin artması yönünde önemli bir kültür/tanıtım faaliyeti olarak ön plana çıkmaktadır. Faaliyet kapsamında, ilgili paydaşlarla (Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kütahya Valiliği, Aizanoi Sinema ve Fotoğraf Sanatı Derneği) koordinasyon halinde festival düzenlenecektir.

Ulubey Kanyonları Tanıtım Etkinliği

Uşak Ulubey ilçesi ile Denizli Pamukkale arası mesafe yaklaşık 100 km olup Pamukkale'ye sağlık turizmi dışında gelen ziyaretçilerin konaklama sayısının düşük olduğu bilinmektedir. Pamukkale'ye gelen ziyaretçilerin konaklama sayılarının artırılması ve Ulubey ilçesinde bulunan Ulubey Kanyonları-Blaundos Antik Kenti gibi unsurların tanıtımı amacıyla Ulubey'e gününbirlik ziyaretçi çekilmesi hedeflenmektedir. Bu sebeple Güney Ege Kalkınma Ajansı ile ortak çalışma yapılması planlanmaktadır.

Afyonkarahisar Foto Safari Etkinliği ve Tanıtım Filmi

Profesyonel fotoğrafçılar aracılığıyla, Afyonkarahisar'da öne çıkan lavanta, haşhaş, kiraz çiçeği gibi kültürel değerlerin ve şehrin tanıtımının yapılacağı ulusal düzeyde bir foto safari etkinliği planlanmaktadır. Ayrıca, "hyperlapse teknolojisi" ile şehrin önemli turizm değerlerinin kısa tanıtım videolarının hazırlanması ve sosyal medya vb. ilgili mecralarda kullanılması sağlanacaktır. Yer seçimi, yaygınlaştırma vb. faaliyetlerle ilgili olarak Afyonkarahisar Valiliği ve İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile ortak hareket edilecektir.

Gökyüzü Gözlem Şenliği

Bölgenin turizm potansiyelinin ulusal ve uluslararası alanda tanıtılması amacıyla gökyüzü gözlemi için elverişli alternatif lokasyonlar arasından seçim yapılarak en uygun lokasyonda profesyonel ve amatör astronomların bir araya geleceği, öncelikli olarak gençler olmak üzere her yaş grubundan katılımcıların ve ziyaretçilerin ilgi gösterecekleri bir şenlik düzenlenmesi planlanmaktadır. Şenlik süresince, birtakım sosyal etkinliklerle beraber astronomi konulu seminerler verilmesi, gökyüzünü ve gök cisimlerini tanımaya yönelik teleskoplarla gözlem ve atölye çalışmalarının yapılması hedeflenmektedir. Bölgedeki milli eğitim ile gençlik ve spor müdürlükleri şenlik kapsamında özellikle katılımın artırılması adına katkılar sunacaktır.

Uşak Kısa Film Festivali

2023 yılı Aralık ayında 10.'su düzenlenecek olan Uluslararası Uşak Kısa Film Festivali'nin teması Uşak ve Cumhuriyetin 100. yılı olacaktır. Organizasyon boyunca Atatürk Kültür Merkezi, Uşak Müzesi, İskender Pala İl Halk Kütüphanesi, Öğrenci Yurtları ve 17 okulda film gösterimleri, konserler gibi etkinlikler olacaktır. Uşak ilinin ulusal ve uluslararası tanıtımına önemli katkı sağlayacağı düşünülen bu organizasyonda T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı, Uşak Valiliği ile ortak hareket edilecektir.

2.2.4.4. Ajans Destekleri

Güdümlü Proje Desteği

- Aizanoi Alternatif Turizm Destinasyonu

Aizanoi Antik Kenti'nin önemli bir turizm destinasyonu haline gelmesine katkı sağlayarak Çavdarhisar (Kütahya) ilçesinin turizm gelirini artırmak genel hedefi olan ve Kütahya İl Özel

İdaresi'nin başvuru sahibi olduğu güdümlü projenin uygulanmasına yönelik faaliyetler devam edecektir. Kütahya ilinde konuyla ilgili paydaşların iş birliğinde yürütülecek proje ile dünyanın bilinen ilk borsa yapısının da bulunduğu Aizanoi Antik Kenti bölgesinde alternatif turizm aktiviteleri oluşturularak gelen ziyaretçilerin geceleme sayısının, dolayısıyla kırsal kesimde yaşayanların turizmden elde edeceği gelirlerin artırılması sağlanacaktır.

- Frigya'nın Kalbi Ayazini

İhsaniye Köylere Hizmet Götürme Birliğinin başvuru sahibi olduğu güdümlü proje kapsamında Ayazini köyünün cazibesini ve kırsal turizm imkânlarını geliştirmek, ziyaretçilerin antik kentte geçireceği süreyi uzatarak kentin turizmden elde edeceği katma değeri artırmak amacıyla turist karşılama merkezinin iç tefrişatı yapılarak ziyaretçilerin Friglerin yaşantılarını hologram uygulamalarıyla izleyebilecekleri tanıtım filmlerinin gösterileceği bir müze oluşturulacak, ayrıca Ayazini köyünde yer alan başlıca eserlerin görünürlüğü ve aydınlatması yapılacaktır.

- Hamamboğazı Termal Çam Kokusu Bungalov Konaklama Tesisi

Banaz Belediyesinin başvuru sahibi olduğu güdümlü proje kapsamında Hamamboğazı'nın termal turizm açısından cazibe merkezi haline getirilerek ilçede turizm odağında istihdam ve ekonomi yaratılması amacıyla 50 adet bungalov ev yapılacaktır.

- Frigya Karavan ve Macera Alanı

Kütahya İl Özel İdaresinin başvuru sahibi olduğu güdümlü proje kapsamında Frig Vadisinin Kütahya il sınırları içerisinde kalan bölümünde turizm potansiyelinin değerlendirilmesi amacıyla Porsuk Barajı üzerine iskele yapılacak ve Millet Ormanı'na seyir terası kurulacaktır. Bununla birlikte gelen misafirlerin bölgede geçirdikleri zamanı artırmak üzere turistik gezi ekipmanları (elektrikli ATV'ler, dağ ve deniz bisikletleri, kayak) alınacaktır.

Proje Teklif Çağruları

- Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Mali Destek Programı (TAGDEP)

2020 yılı içerisinde ilan edilen ve sözleşmeleri imzalanan TAGDEP projelerinin yerinde izleme ziyaretleri ve proje ödemeleri gibi uygulamaya yönelik faaliyetler yapılacaktır.

- Turizm Altyapısının İyileştirilmesi Mali Destek Programı (TAİDEP)

2021 yılı içerisinde ilan edilen ve sözleşmeleri imzalanan TAİDEP projelerinin yerinde izleme ziyaretleri ve proje ödemeleri gibi uygulamaya yönelik faaliyetler yapılacaktır.

- Turizm ve Tarımsal Altyapı Mali Destek Programı (TUTAP)

2022 yılı içerisinde ilan edilen 40 Milyon TL bütçeli TUTAP'ın sözleşmelerinin imzalanması, projelerin yerinde izleme ziyaretleri, proje ödemeleri gibi faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Fizibilite Desteği Programı (FZD)

2021 yılında ilan edilen Fizibilite Desteği Programı kapsamında destek almaya hak kazanan projenin izleme faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Teknik Destek Programı

2023 yılı içerisinde, TURİZM SOP'ta belirlenen genel ve özel amaçlar doğrultusunda kurum / kuruluşların teknik beceri ve kapasitelerinin artırılması amacıyla teknik destek programı uygulanacaktır. Teknik desteğin TURİZM SOP kapsamındaki önceliği şu şekildedir:

“Alternatif Turizmin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı'nın (TURİZM SOP) özel amaçlarına doğrudan katkı sağlayacak yönde kurumsal kapasiteyi geliştirecek eğitim ve danışmanlık faaliyetlerinin desteklenmesi”

Turizm sektöründe faaliyet gösteren kurum / kuruluşların kurumsallaşma ve markalaşma alanındaki çalışmalarına yönelik eğitim ve danışmanlık faaliyetleri desteklenecektir. Özel sektörün yönetim danışmanlığına yönelik çalışmaları (eğitim ve danışmanlık talepleri) öncelikli olarak desteklenecektir.

2.2.4.5. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler

AB Çerçeve Programları ve Katılım Öncesi Yardım Fonları (IPA)

Ajans, Bölge'de potansiyel gördüğü alanlarda Horizon Europe (Ufuk Avrupa), COSME, Interreg NEXT Akdeniz Sınır Ötesi İşbirliği Programı gibi çağrılarını takip etmekte, Bölge'deki diğer kurumlarla işbirliği halinde önceliklendirdiği çağrılara başvuru sahibi veya ortak sıfatıyla başvuru yapmaktadır. Bu doğrultuda, 2023 yılı içerisinde de, Ufuk Avrupa kapsamındaki Küme 2: Kültür, Yaratıcılık ve Kapsayıcı Toplumlar, Küme 5: İklim, Enerji, Mobilite ve Küme 6: Gıda, Biyoekonomi, Doğal Kaynaklar, Tarım ve Çevre başlıklarındaki çağrılar ile COSME ve Interreg NEXT çağrılarını takip edilerek Bölge'nin ve Ajansın öncelikleriyle örtüşen çağrılara yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.

IPA fonları kapsamında sözleşme makamı olan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca yürütülen Rekabetçi Sektörler Programı'nın “Yaratıcı Endüstriler” alanında *Kütahya'da Dijitalleşme ve Yaratıcılık Ekosisteminin Geliştirilmesi* projesi destek almaya hak kazanmıştır. Kütahya Belediyesinin başvuru sahibi; Ajans, Kütahya Çiniciler, Fotoğrafçılar ve El Sanatları Esnaf Odası, Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası ve Kütahya Dumlupınar Üniversitesinin ortak olduğu projenin uygulama faaliyetlerine devam edilecektir.

UNESCO Koordinasyon Faaliyetleri

Kütahya, 31 Ekim 2017 tarihinde Zanaat ve Halk Sanatları (Crafts and Folk Art) alanında, Afyonkarahisar ise 30 Ekim 2019 tarihinde Gastronomi alanında UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'na üye olmuştur. Ajans, Yürütme Komitesi Üyeliği ve UNESCO Resmi Temas Noktası görevlerini yerine getirmeye 2023 yılında da devam edecektir.

2.2.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 9 – TURİZM SOP Faaliyetleri Zaman Planlaması

Proje / Faaliyet	2021		2022		2023	
	I. 6 Ay	II. 6 Ay	I. 6 Ay	II. 6 Ay	I. 6 Ay	II. 6 Ay
Strateji Belgelerinin Hazırlanması	X	X	X			
Sektörel Değerlendirme Çalıştaylarının Düzenlenmesi	X	X				
Bölgesel Ölçekte Koordinasyon Sağlanması	X	X	X	X	X	X

Proje / Faaliyet	2021		2022		2023	
	I. 6 Ay	II. 6 Ay	I. 6 Ay	II. 6 Ay	I. 6 Ay	II. 6 Ay
Bölge Turizmüne Yönelik Tanıtım Gezisi (FAM TRIP) Faaliyetleri	X	X	X	X	X	X
Fuar ve Organizasyonlara Katılım	X	X				
Proje Teklif Çağrısı	X	X	X	X	X	X
Fizibilite Desteği Programı	X	X	X	X	X	
Teknik Destek Programı	X	X	X	X	X	X
Dış Kaynaklı Fonlara Yönelik Proje Çalışmaları	X	X	X	X	X	X
SOP Yönlendirme Komitesi Toplantıları		X		X		X
Finansman Desteği Hazırlıkları	X	X				
Finansman Desteği			X	X	X	
Özel Sektöre Yönelik Finansman Desteği				X	X	X
SOP Değerlendirme Çalışmaları					X	X

2023 yılında proje teklif çağrıları ve güdümlü projenin uygulamasına, Kütahya ve Afyonkarahisar illerinin dâhil olduğu uluslararası ağlara yönelik çalışmalara devam edilecektir. Bölgenin turizm altyapısının güçlendirilmesi, bir turizm destinasyonu olabilmesi adına ilan edilen altyapı mali destek programının uygulamasına devam edilecektir.

Bölge illerinin tur destinasyonlarına dâhil edilebilmesi amacıyla faaliyet gösteren turizm acentelerine yönelik çalışmalar da artırılacaktır. Teknik destek programı sürdürülerek SOP kapsamında gerekli olacak insan kaynaklarının güçlendirilmesi sağlanacaktır. 2023 yılında ayrıca SOP değerlendirme çalışmalarına başlanacaktır.

2.2.6. İzleme ve Değerlendirme

Ajans Yönetim Kurulunun onayıyla Ajansın hizmet verdiği dört ili ve konuyla ilgili tüm kurumları kapsayacak şekilde kalkınma kurulu üyelerinden SOP Yönlendirme Komitesi oluşturulacaktır. SOP Yönlendirme Komitesi yılda bir defa toplanarak programın ilerlemesi, varsa yaşanan sıkıntılar ve bunlara dair çözüm önerileri hakkında istişarelerde bulunacaktır. SOP Yönlendirme Komitesinin onaylaması durumunda komiteye yeni üyeler alınabilecektir. SOP Yönlendirme Komitesinin isteği doğrultusunda SOP kapsamında iş birliği yapılan kurum ve kuruluşlar da komite toplantısına katılabilecektir.

Aynı zamanda Ajans Genel Sekreteri başkanlığında yılda bir defa Ajans çalışma birim başkanlarının katılımıyla koordinasyon toplantısı gerçekleştirilecektir. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek alt programların ve güdümlü projelerin uygulanmasından PYB, izlenmesinden ve değerlendirilmesinden İDB, AB ve benzeri dış kaynaklı fon bulma ve SOP kapsamında bu fonlara ait projelerin yazılmasından ve yürütülmesinden PGUB, tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinden ise YDO'lar sorumludur. SOP kapsamında Ajans ve bölgedeki ilgili paydaşlar tarafından yürütülecek faaliyetlerin koordinasyonu ile çıktılarının izlenmesi ve değerlendirilmesi PBKB tarafından gerçekleştirilecektir. SOP yönetim planının, dönemsel ilerleme raporlarının ve SOP kapanış raporunun hazırlanmasından da PBKB sorumludur. 2023 yılında yapılması planlanan TURİZM SOP faaliyetleri çıktı göstergeleri ve bütçeleri Tablo 10'da sunulmaktadır.

Tablo 10 – TURİZM SOP Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri ve Bütçeleri

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Çıktı Göstergesi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
İş Birliği ve Koordinasyon	Kalkınma Ajansları Eşleştirme Programları (Termal Sağlık Turizmi, Yaratıcı Endüstriler)	PBKB	01.01.2023 31.12.2023	Düzenlenen Toplantı Sayısı	1 Adet	Etkinlik Raporu
İş Birliği ve Koordinasyon	Gastronomide Kurumsallaşma ve Markalaşma	AYDO	01.01.2023 30.06.2023	Hazırlanan Rapor Sayısı	5 Adet	Etkinlik Raporu
İş Birliği ve Koordinasyon	Yöresel Ürün Haritası Çalışması ve İnternet Sitesi Kurulumu	KYDO	01.01.2023 30.06.2023	Kurulan İnternet Sitesi Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırıma Destek	Uluslararası Gastro Afyon Lezzet Festivali	AYDO	01.04.2023 31.12.2023	Düzenlenen Etkinlik Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırıma Destek	Aizanoi Antik Kentinin Tanıtımı	KYDO	01.04.2023 30.09.2023	Düzenlenen Etkinlik Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırıma Destek	Ulubey Kanyonları Tanıtım Etkinliği	UYDO	01.04.2023 30.09.2023	Düzenlenen Etkinlik Sayısı	1 Adet	Etkinlik Raporu
Tanıtım ve Yatırıma Destek	Afyonkarahisar Foto Safari Etkinliği ve Tanıtım Filmi	AYDO	01.04.2023 30.09.2023	Düzenlenen Etkinlik Sayısı	1 Adet	Etkinlik Raporu
Tanıtım ve Yatırıma Destek	Gökyüzü Gözlem Şenliği	UYDO	01.07.2023 30.09.2023	Düzenlenen Etkinlik Sayısı	1 Adet	Etkinlik Raporu
Tanıtım ve Yatırıma Destek	Uşak Kısa Film Festivali	UYDO	01.10.2023 31.12.2023	Düzenlenen Etkinlik Sayısı	1 Adet	Etkinlik Raporu
Ajans Destekleri	Güdümlü Proje Destekleri	PYB	01.01.2023 31.12.2023	Uygulanan Güdümlü Proje Sayısı	4 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Proje Teklif Çağruları	İDB	01.01.2023 31.12.2023	Uygulanan Proje Teklif Çağrısı Sayısı	3 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	PTÇ Değerlendirme ve Sözleşme Çalışmaları	PYB	01.01.2023 31.05.2023	1) Değerlendirilen Proje Sayısı 2) Sözleşme İmzalanan Proje	40 Adet 12 Adet	Sözleşme İmzalanan
Ajans Destekleri	2021 Yılı Fizibilite Destek Programı	İDB	01.01.2023 31.09.2023	Uygulanan Proje Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	2023 Yılı Teknik Destek Programı	PYB	01.01.2023 31.12.2023	1) Faydalanan Kişi Sayısı 2) Faydalanan Kuruluş Sayısı	100 Kişi 10 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
AB ve Diğer Dış Kaynaklı Projeler	Dış Kaynaklı Fonlara Yönelik Proje Hazırlıkları	PGUB	01.01.2023 31.12.2023	1) Geliştirilen Proje Sayısı 2) Uygulanan Proje Sayısı	1 Adet 1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
İzleme ve Değerlendirme	SOP Yönlendirme Komitesi Toplantıları	PBKB	01.01.2023 31.12.2023	Toplantı Sayısı	2 Adet	Ajans Faaliyet Raporu

2.3. Mesleki Eğitim Sonuç Odaklı Programı (MESLEK SOP)

2.3.1. Amaç

Genel Amaç: Dijital dönüşüm sürecine ve geleceğin mesleklerine uygun olarak sanayi ve turizm sektörleri öncelikli olmak üzere nitelikli iş gücü altyapısı oluşturmak

Özel Amaç 1: Öğrencilerin tasarım, üretkenlik, yenilikçilik kapasitelerini geliştirmek ve sosyal becerilerini artırmak

Özel Amaç 2: Mesleki eğitimde altyapıyı güçlendirmek ve çok taraflı sürdürülebilir iş birliği modellerini hayata geçirmek

Özel Amaç 3: Kamu ve özel sektörde sürekli öğrenmeyi destekleyerek çalışan personelin niteliklerini geliştirmek

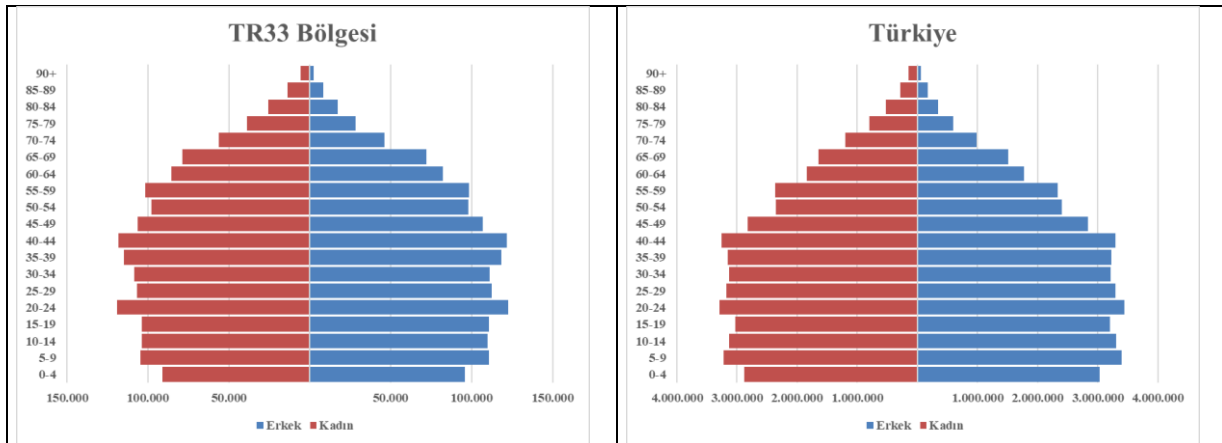
2.3.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekeşi

MESLEK SOP, “Bölgede eğitilmiş genç nüfusun istihdamının sağlanması ve bölgenin ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücü havuzunun oluşturulması” stratejik tercihini hayata geçirmek amacıyla kurgulanan SOP’tur.

Ajansımızın faydalanıcısı olduğu, 2016-2017 yıllarında yürütülen Zafer-İN Operasyonu kapsamında bölgenin uzun vadede katma değerli üretim yapılabilecek ve gelişme potansiyeli yüksek sektörleri belirlenmiş ve bu sektörlerin ihtiyaç duyduğu nitelikli çalışan havuzunun oluşturulması adına çalışmalara başlanmıştır. Bu bağlamda kurgulanan MESLEK SOP ile bölge ekonomisine yön verecek üreten bireyler yetiştirilebilmesi için genç yaşlardan itibaren eğitimi destekleyici, iş gücü arz ve talebini uyumlandırmayı sağlayan yeni modeller oluşturulması; bu sayede de bölge ekonomisi için kritik öneme haiz sektörlerde uzun vadeli nitelikli personel istihdamının sağlanması amaçlanmaktadır.

TR33 Bölgesi pek çok farklı alanda istihdam yaratabilecek bir potansiyel barındırmasına rağmen bölgede çalışma çağına gelen gençlerin özellikle ekonomik nedenler yüzünden yakın büyük şehirlere göç ettikleri tespit edilmiştir. Ajansın yaptığı çalışmalara göre bu ekonomik nedenlerin başında da istihdam edilebilme beklentisinin geldiği belirlenmiştir. Bu durum Grafik 3’te de görülebileceği üzere özellikle üniversiteden mezun olan gençlerde (25-29 yaş grubu) çok daha belirgin bir hale gelmektedir.

Grafik 3 – TR33 Bölgesi ve Türkiye Nüfus Piramitleri

Kaynak: 2021 TÜİK (Erişim:2022); Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

TÜİK 2021 yılı verilerine göre ülkedeki toplam istihdamın %17,2'si tarım, %27,5'i sanayi, %55,3'ü ise hizmetler sektöründe gerçekleşmektedir. Ancak TR33 Bölgesi özelinde tarımın istihdamda %30,8'lik bir yer kapladığı, sanayi sektörünün de benzer şekilde %30,7'lerde olduğu görülmektedir. Hizmetler sektörünün ise %40,3 oranında bir istihdama sahip olduğu görülmektedir. Hizmetler sektörünün daha yüksek oranda katma değer sağladığı ve bu yüzden gelişmiş ülkelerde istihdamın ağırlıklı olarak bu alanda gerçekleştiği bilinmektedir. Zafer-İN Operasyonu kapsamında yapılan çalışmalar bölgede de önümüzdeki dönemde istihdamın sanayi ve hizmetler sektörüne doğru bir kayma yaşayacağını göstermektedir.

Tablo 11'de verilen gençlerin iş gücüne katılma oranlarına bakıldığında ülke geneli ve TR33 Bölgesi'nde 15-19 yaş grubunda bu oranın 20-24 yaş grubuna kıyasla oldukça düşük olduğu görülmektedir. Bu durumda bahsedilen yaş grubundaki gençlerin iş aramalarının veya üniversiteye girerek eğitim hayatlarına devam ediyor olmalarının etkisi büyüktür. Mesleki ve teknik eğitim veren liselerden mezun ve eğitim hayatına devam etmeyi düşünmeyen gençlerin ise bölgede sanayinin ihtiyaç duyduğu nitelikli ara eleman olarak iş gücüne dâhil olması oldukça önemlidir. 20-24 yaş grubundaki tersine eğilimde ise özellikle bu yaş grubundaki gençlerin pek çoğunun bölgeden göç ediyor olmasının etkisi büyüktür.

Tablo 11 – Gençlerde İş Gücüne Katılma Oranları (%)

	TR33 Bölgesi		Türkiye	
	15-19 Yaş Grubu	20-24 Yaş Grubu	15-19 Yaş Grubu	20-24 Yaş Grubu
2017	26,9	62,4	28,5	60,0
2018	25,3	61,1	29,1	60,4
2019	28,7	64,5	28,9	61,3
2020	30,4	60,7	23,6	55,1
2021	27,2	64,5	24,9	59,0

Kaynak: 2021 TÜİK İş Gücü İstatistikleri (Erişim:2022)

Tablo 12'de verilen gençlerde işsizlik oranlarına bakıldığında ise hem 15-19 yaş grubundaki hem de 20-24 yaş grubundaki gençlerde işsizlik oranlarının hem Ege Bölgesi hem de ülke geneline nazaran oldukça düşüktür. Ajans tarafından geçmiş dönemlerde yapılan araştırmalar bu durumda özellikle iş arama çağına gelen nüfusun bölge dışına göç etmesinin etkili olduğunu göstermektedir.

Nitekim TR33 Bölgesi illeri üniversiteleri ile TSO'larının ortaklığında Ajans tarafından yürütülen Erasmus+ Programı "Gençler Kariyer Yolunda, Karar Alıcılar Hep Yanında" gençlik projesinin ana faaliyetleri başlamadan önce hedef grup olan üniversite öğrencileriyle bire bir yapılan görüşmeler sonucunda, hâlihazırda bölgede yükseköğrenim görmekte olan öğrencilerin %50'sinden fazlasının bölgede istihdam edilmeyi istediği ancak %90'ının mezun olduktan sonra bölgede istihdam edilebileceğini düşünmediği ortaya çıkmıştır.

Tablo 12 – Gençlerde İşsizlik Oranları (%)

	TR33 Bölgesi		Ege Bölgesi		Türkiye	
	15-19 Yaş Grubu	20-24 Yaş Grubu	15-19 Yaş Grubu	20-24 Yaş Grubu	15-19 Yaş Grubu	20-24 Yaş Grubu
2017	10,4	16,0	17,1	21,8	17,0	22,8
2018	11,2	18,4	14,0	21,1	17,1	22,0
2019	18,5	26,3	20,4	26,4	21,1	27,6
2020	14,3	19,7	20,0	24,9	21,1	27,1
2021	10,1	17,7	15,6	22,1	18,3	24,5

Kaynak: TÜİK İş Gücü İstatistikleri (Erişim:2022)

Bölgenin mevcut sanayi yapısını güçlendirmek ve bölge sanayinde katma değer artırılmasını sağlamak adına bölge sanayinin uzun vadeli yapısal dönüşümüne liderlik edecek birtakım faaliyetlerin yürütülmesi önemlidir. Nitekim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile TÜBİTAK başta olmak üzere birçok kurum tarafından akıllı üretim ve dijital dönüşüm sistemlerine yönelik çalışmalar yapılmakta ve bu çalışmalarda yazılım bilen personele olan talebin yıldan yıla artacağı öngörülmektedir. AB tarafından yapılan araştırmalar da bu durumu destekler niteliktedir. Günümüzde profesyonel mesleklerin %90'ından fazlası programlama da dâhil olmak üzere dijital yeterlilik gerektirmektedir. Ayrıca Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı verilerine göre dünya genelinde 2017 yılında 46.600 GB'lık bir internet trafiği mevcut iken bu rakamın 2022 yılında 150.700 GB'a yükselmesi beklenmektedir. Bu da dijital ortamda veri işlemenin öneminin gittikçe arttığını ortaya koymaktadır.

Hızla büyüyen bu dijital pazardan daha fazla pay alan ülkeler önümüzdeki dönemlerde şüphesiz bir adım öne çıkacaktır. Bu bağlamda, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan 2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi'nde beş ana başlıktan bir tanesi "dijital dönüşüm ve sanayi" hamlesi olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda dijital dönüşüm için gereken yazılım geliştirme yetenek kapasitesinin Türkiye'de 2023 yılına kadar 500 bin kişiyi geçmesi hedeflenmektedir.

Dijital dünyada yerini alacak, üretebilen bireyler yetiştirebilmek adına temel algoritma ve kodlama mantığının genç yaşlarda yerleştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Çocuklara küçük yaşta düşünsel belli temel becerilerin kazandırılmasını amaçlayan bazı temel eğitim programları için hazırlık çalışmalarının şimdiden yapılması, çocuk veya genç olarak tarif edilebilecek yaş grubundaki bireylerin ileride daha kalifiye bir şekilde sürece dâhil olmasını sağlayacaktır. Bu nedenle MESLEK SOP kapsamında henüz aktif iş gücü piyasasına dâhil olabilecek yaşta olmayan çocukların yarının üreten bireylerine dönüştürülmesinin amaçlandığı bir takım destekleyici eğitim modellerinin kurgulanması planlanmaktadır.

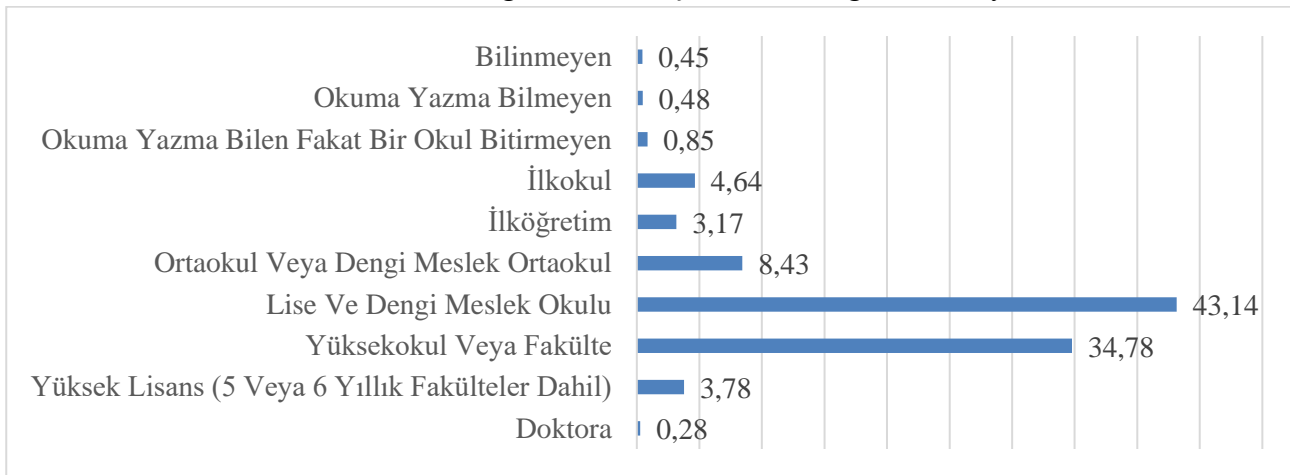
Nitelikli personel istihdamı sağlanabilmesi adına şüphesiz mesleki ve teknik eğitimler oldukça önemlidir. Bu bağlamda Ajansımız tarafından 2019 yılında bölgede sanayi ile mesleki ve teknik eğitim altyapısının incelenmesi amaçlanarak mesleki ve teknik eğitim veren liseler ile sektör temsilcilerine yönelik anketler düzenlenmiştir. Düzenlenen anketler neticesinde tespit edilen önemli bulgulardan bir tanesi bölgenin sektörel yapısı ve sektörün beklentileri ile potansiyel iş gücü arzının birbirinden kopuk bir seyir izlediği olmuştur. Diğer taraftan sektör temsilcilerine yönelik düzenlenen ankette, sektör temsilcilerinin yarısından fazlası personel istihdamında birtakım sıkıntılarla karşılaştıklarını belirtmiştir. Başka bir deyişle bölgenin mevcut sektörel yapısından ve genel ekonomik konjonktürden kaynaklı birtakım sıkıntıların yanında, bölgede iş gücü arzı ile talebini

eşleştirme noktasında birtakım eksikliklerin olduğu aşıkârdır. Bu ise gençlerin bölge dışında istihdam edilebilme olasılıklarını daha yüksek olarak değerlendirmelerine yol açmaktadır.

Nitekim Grafik 4’te verilen TÜİK 2021 verilerine göre bölgeden göç eden nüfusun eğitim düzeylerine bakıldığında büyük bir çoğunluğunun (%77’ye yakını) lise ve üstü okul mezunu olduğu görülmektedir. Bu durum bölgeden göç eden nüfusun ağırlıklı olarak istihdam edilebilirliği yüksek, kalifiye olarak adlandırılabilir gençlerden oluştuğunu göstermektedir. Kısacası bölgede eğitim alan genç nüfus, iş gücü piyasasına bölge dışında dahil olmaktadır. Bu bölgenin mesleki ve teknik eğitim veren kurumlarının bölge sanayisinin ihtiyaçlarını tam olarak karşılamadığı ya da bölge sanayisi ile tam uyumlu olmadığı şeklinde yorumlanmaktadır.

Grafik 4 – TR33 Bölgesi’nden Göç Edenlerin Eğitim Düzeyi (%)

Kaynak: 2021 TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt sistemi Sonuçları (Erişim: 2022)

Yapılan çalışmalara göre iş gücü arzı ve talebinin uyuşmaması, bölgede mesleki ve teknik eğitim konusundaki birtakım eksikliklerin nedeni olarak değerlendirilmektedir. Yapılan anketlere göre bu eksiklikler arasından en öne çıkan ise mesleki beceri eksikliğidir. Bu durum, ildeki iş olanakları ile bireylerin beklentilerinin veya mesleki eğitimin yeterlilikleri ile işverenlerin isteklerinin örtüşmediğini, diğer bir anlamda iş gücü arzı ile talebinin büyük oranda uyuşmadığını yansıtmaktadır.

Bölgede istihdamı artırıcı bir takım tedbirlerin uygulanması ile birlikte gerek üniversitelerden, gerekse mesleki ve teknik eğitim veren liselerden mezun gençlerin iş gücü piyasasına dâhil edilmesini kolaylaştırıcı ya da hâlihazırda aktif iş gücü içerisinde yer alan ancak mesleki beceri eksikliği bulunan çalışanların iş başı performanslarını artırıcı bir takım mekanizmaların oluşturulması hedeflenmektedir. Bu sayede hem bölgesel anlamda iş gücü piyasasının canlı tutulması hem de mesleki ve teknik eksikliklerin giderilmesi ile çalışan başına alınan verimin artırılacağı değerlendirilmektedir.

Nitelikli iş gücü havuzu oluşturabilmek adına sektörel önceliklendirme yapmak oldukça önemlidir. Bu bağlamda bölgede gelişme potansiyeli yüksek, katma değer yaratacak sektörlerin Zafer-İN kapsamında yapılan çalışma ile 9 adet olduğu tespit edilmiştir. Kurulan Bölgesel İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Merkezi (BİGEM) eliyle desteklenmesi planlanan bu sektörler Tablo 13’te sunulmaktadır. Belirlenen bu ana 9 sektörde MESLEK SOP kapsamında nitelikli bir iş gücü havuzu oluşturulması planlanmaktadır. Ayrıca Ajansın geçmiş dönemlerde yürüttüğü çalışmaların ortaya çıkardığı ve TEKNO SOP kapsamında önceliklendirilen sektörlerde de yine kapasite oluşturulabilmesi adına MESLEK SOP kapsamında destekler sağlanacaktır. Bu alanlarda yürütülecek

faaliyetler ile hem bölgenin ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücünün oluşturulması adına önemli bir adım atılmış olacak hem de bölge sanayisinin uzun vadede daha rekabetçi bir hale dönüştürülmesi sağlanacaktır.

Tablo 13 – Bölgede BİGEM Kapsamında Desteklenecek Sektörler

Gıda Ürünlerinin İmalatı	Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	Elektrikli Teçhizat İmalatı
Tekstil Ürünlerinin İmalatı	Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı	Mobilya İmalatı
Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (Makine ve Teçhizat Hariç)	Turizm

Ulusal ve Bölgesel Bazdaki Planlarla İlişkisi

On Birinci Kalkınma Planı “Nitelikli İnsan Güçlü Toplum” politikası “Eğitim” başlığının ana amacı “Tüm bireylerin kapsayıcı ve nitelikli bir eğitime ve hayat boyu öğrenme imkânlarına erişimi sağlanarak düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, özgüven ve sorumluluk duygusu ile girişimcilik ve yenilikçilik özelliklerine sahip, demokratik değerleri ve milli kültürü özümsemiş, paylaşım ve iletişime açık, sanat ve estetik duyguları güçlü, teknoloji kullanımına yatkın, üretken ve mutlu birey yetiştirmek” olarak belirlenmiştir.

“İstihdam ve Çalışma Hayatı” başlığının amacı ise “Toplumun tüm kesimlerine insana yaraşır iş fırsatlarının sunulması ile başta kadın ve gençler olmak üzere özel politika gerektiren grupların istihdamının artırılması” şeklindedir. Bu bağlamda kurgulanan SOP’un bu iki başlık altında pek çok tedbir ile doğrudan ilişkili olarak 11. Kalkınma Planı’nın hedeflerine katkı sağlaması beklenmektedir. Ayrıca kurgulanan SOP, TR33 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı’nın “İnsan ve toplum” ekseninin “Aktif iş gücü piyasası politikaları uygulanacaktır.” önceliğinin “talebe duyarlı iş gücü arzının sağlanması”, “İstihdamda sürekliliğin sağlanması”, “Mesleki hareketliliğe yönelik mekanizmaların geliştirilmesi” tedbirleri ile doğrudan uyumludur.

Ön Risk Değerlendirmesi

Yapılan çalışmalar eğitimde uygulanabilecek yeni modeller için en büyük riskin sürdürülebilirliğin sağlanması olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda YENEP kapsamında kurulan Kendin Yap atölyeleri için istihdama yönelik eğitimler ilk etapta Ajans tarafından desteklenecektir. Devamında sürekli eğitimler sağlanarak bu altyapılarda görev alacak personel eğitilecektir.

Zafer-İN Operasyonu kapsamında kurulan BİGEM’de verilen taahhütlerden bir tanesi, Ajansın teknik desteklerinin en azından bir bölümünün bu merkez üzerinden yürütülmesidir. Dolayısıyla MESLEK SOP kapsamında oluşturulması planlanan nitelikli iş gücü havuzu BİGEM eliyle desteklenecektir.

2.3.3. Sonuç Hedefleri

Söz konusu SOP kapsamında ulaşılmaları hedeflenen sonuçlar aşağıda yer almaktadır:

Tablo 14 – MESLEK SOP Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Ortaöğretim Öncesi Çağdaki Öğrencilere Yönelik Faaliyete Geçen Yenilikçi Eğitim Atölyesi Sayısı	Adet	64	Proje Kapanış Raporu
1	Kurulan Yenilikçi Atölyelerden Yararlanan Öğrenci (6-14 Yaş) Sayısı	Adam x Saat /Yıl	40.000	Atölye Kayıt Listeleri
2	Yenilenen Mesleki Eğitim Laboratuvarı Sayısı	Adet	30	Ajans Faaliyet Raporu
2	Yenilenen Laboratuvarlardan Faydalanan Öğrenci Sayısı	Kişi/Yıl	7.000	Okul Kayıtları
2,3	Döner Sermaye Gelirlerini Artıran Mesleki Eğitim Kurumu Sayısı	Adet	10	Okul Kayıtları
2,3	SOP Dönemi Boyunca Özel Sektörle İş Birliği Kuran Mesleki Eğitim Kurumu Sayısı	Adet	15	Okul Kayıtları
3	BİGEM Kapsamında Mesleki Becerisi Artırılan Kişi Sayısı	Kişi	1.900	BİGEM Kayıtları

2.3.4. Proje ve Faaliyetler

2.3.4.1. İş Birliği ve Koordinasyon

Kalkınma Ajansları Eşleştirme Faaliyetleri

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 24.05.2019 tarihli yazısıyla Ajansımız Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı ile birlikte “*mesleki eğitim*” konusunda eşleştirme programına dâhil olmuştur. Bu kapsamda bölgede yapılan çalışmalar ile ilgili olarak Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı (BAKKA) ile ortak faaliyetler yürütülmekte ve tecrübe paylaşımında bulunmaktadır. Bu kapsamda Siber Vatan Programı geçtiğimiz dönemde Kütahya Dumlupınar Üniversitesi ile birlikte uygulanmış olup 2023 yılında bölge genelinde çalışmalara devam edilecektir.

Bayrağı Yakala Yarışması (CTF)

TR33 Bölgesi Milli Eğitim Müdürlükleri ile birlikte ortaokul-lise kademesinde eğitim alan öğrencilere yönelik siber güvenlik, yazılım, dijitalleşme konularında farkındalık sağlamak adına bayrağı yakala yarışması (Capture The Flag) düzenlenecektir. Yarışma her il içi ayrı ayrı yapılacaktır.

İstihdam Toplantıları

Genç İstihdamı teması kapsamında konuyla ilgili kurumlarla yapılan toplantılara devam edilecektir. İŞKUR ve üniversitelerin başta kariyer merkezlerinin katılım sağlayacağı toplantılarda bölgede genç istihdamına yönelik gerçekleştirilecek faaliyetler, ortak yapılması gereken çalışmalarla ilgili görüş alışverişinde bulunulacaktır.

Girişimcilik Eğitimleri

Geçmiş dönemlerde girişimcilik üzerine yapılan araştırmalar incelendiğinde, eğitimin/kültürün milli eğitim seviyesinde (ortaokul) verilmesinin daha faydalı olacağına dair çalışmalar mevcuttur. Buna istinaden bölgedeki çocuklara/gençlere yönelik olarak girişimcilik eğitimleri atölye çalışmaları ile

verilecektir. Eğitimler kapsamında bölgedeki milli eğitim müdürlükleri ile koordineli çalışılacaktır. Etkinliğin uygun olması durumunda bilim şenlikleri kapsamında; olmaması durumunda ise ayrı bir program dahilinde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

İş Arama Becerileri Eğitimi

Gençler iş hayatına geçişte özellikle uygun iş alanlarını tespit etme ya da kendi yetkinliklerini işverenlere gösterebilme sürecinde sıkıntılar yaşamaktadır. İŞKUR'a kayıtlı işsizler arasında özellikle ilk kez iş hayatına atılacak kişiler uygun iş arama kanallarını aktif kullanma, etkili özgeçmiş hazırlama veya mülakat tekniklerine ilişkin yeterli bilgiye sahip olmadığı için eğitim almayan ve çalışmayan (NEET) genç sayısı her geçen gün artmaktadır.

Mevcut durumda, Kütahya İŞKUR Müdürlüğüne kayıtlı 25-34 yaş arası yaklaşık 19.000 kişi bulunmaktadır. İl Müdürlüğü bünyesinde çalışan meslek danışmanları tarafından iş arayan adaylara münferit destekler sağlansa da profesyonel bir uygulama eğitimine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda, önceliği ilk kez iş hayatına atılacak gönüllülere vermek koşuluyla, İŞKUR veri tabanına kayıtlı 100 genç işsiz mülakat simülasyonlarını ve profesyonel özgeçmiş hazırlamayı da içeren İş Arama Becerileri Eğitimi, Kütahya İŞKUR ile işbirliği yapılarak verilecektir.

İstihdam Garantili Eğitim Faaliyetleri

2023 yılı öncesinde bölge illerinde çeşitli anketler, toplantılar, saha ziyaretleri düzenlenerek il bazlı firmaların ihtiyaçları ortaya konulmuştur. Adı geçen anketlerin bazıları sektör, OSB veya tüm il genelinde yapılmıştır. Buradan elde edilen bilgilerle Afyonkarahisar ilindeki firmalarda dış ticarete yönelik eksiklik tespit edilirken, Uşak ilinde yazılım, Kütahya ve Manisa illerinde ise sanayinin çeşitli dallarında farklı özelliklere sahip mavi yaka ihtiyacı olduğu belirlenmiştir.

Bu veriler ışığında ve yıl içinde yapılacak yeni analizlerle 15-34 yaş aralığındaki gençlerin istihdam edilebilirliklerini artırmak ve istihdam taahhüdü veren firmaların ihtiyaç duyduğu niteliklere sahip olmalarını sağlamak amacıyla eğitimler verilmesi hedeflenmektedir. İşveren ve çalışanların karşılıklı taleplerinin karşılanacağı bir kurgu içerisinde ilerleyecek faaliyet kapsamında taraflar ile protokol yapılarak sonuç odaklı hareket edilecektir. Bu bağlamda işverenler, iş arayanlar ve ilgili kurumlar ile çeşitli toplantılar ve görüşmeler gerçekleştirilecektir. Faaliyet kapsamında TSO'lar, OSB'ler, ilgili kamu kurumları ve iş dernekleri ile ortak çalışmalar yürütülecektir.

Geleceğin Becerileri Eğitimleri

Dünya Ekonomik Forumu tarafından (WEF) gelecekte sahip olunması gereken 10 beceri üzerine farklı alanlardan akademisyenlerin desteği ile eğitim/farkındalık videoları hazırlanmıştır. Bu videoların yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetler Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile koordineli bir şekilde T.C. Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi üzerinden gerçekleştirilecektir.

Kendin Yap Atölyeleri Festivali – 2

TR33 Bölgesi Milli Eğitim Müdürlükleri ile Ajansımız arasında 21.11.2018 tarihinde imzalanan “Okul Çağındaki Gençlerin Tasarım, Yenilikçilik ve Üretkenlik Kapasitelerinin Geliştirilmesine Yönelik İş Birliği Protokolü”nün 6.1.5 no.lu maddesi “Ajansın Yükümlülükleri - Bu protokolün amacı ile doğrudan uyumlu konularda Müdürlüklerle iş birliği içerisinde etkinlikler (il veya bölgesel ölçekli yarışma, konferans, çalıştay vb.) düzenlemek”tir. Yeni Nesil Eğitim Mali Destek Programı kapsamında uygulaması tamamlanan projeler sonucu kurulan 133 alt atölyeden (istasyon) oluşan 42 sabit ve 6 mobil Kendin Yap Atölyesinde kazanılan bilgi ve becerilerin sergilenmesi ve yarışma usulü

ile bölge genelinde tanıtılması amacıyla turnuvanın ikincisi düzenlenecektir. 2023 yılı içerisindeki etkinliğin bölgedeki Milli Eğitim Müdürlükleri ile işbirliği yapılarak Manisa ilinde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

2.3.4.2. Ajans Destekleri

E-Spor GÜdümlü Projeleri

Bakanlık ile yapılan görüşmeler sonucunda TR33 Bölgesi illerinde e-spora yönelik faaliyetlerin gerçekleştirilmesinin faydalı olacağı kanaatine varılmıştır. TR33 Bölgesi Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinin yararlanıcısı olduğu 4 adet güdümlü proje geliştirilmiştir. Bu kapsamda bölgesel ve ulusal düzeyde e-spor alanında uzmanlaşmış paydaşlarla iş birliği içerisinde lisanslı e-sporcu, hakem ve yayıncı yetiştirmek amacıyla e-sporun kapsamı ve dijital oyunlar hakkında gençlerin bilgilendirilmesi, uygulama alanları ve kariyer imkânları sunulması, yetenek tespiti, profesyoneller yetiştirilmesi, ebeveynlere yönelik e-spor ile ilgilenen çocukların güvenlik ve sağlığı için bilinçlendirme yapılmasına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Proje Teklif Çağruları

- Mesleki Eğitimle İstihdam Mali Destek Programı

2023 yılı içerisinde “Genç İstihdamı” temasına uygun olacak şekilde bir mali destek programı ilan edilecektir. Program kapsamında önceki yıllarda yapılan araştırmalardan elde edilen bilgiler ışığında gençlerin istihdamını önceliklendiren projeler desteklenecektir. Program kapsamında özel sektör firmaları uygun başvuru sahibi olacaktır. Programın 2023 yılı içerisinde ilan edilmesi hedeflenmektedir.

Fizibilite Desteği Programı (FZD)

2021 yılında ilan edilen Fizibilite Desteği Programı kapsamında destek almaya hak kazanan projenin izleme faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Teknik Destek Programı

2023 yılı içerisinde, MESLEK SOP’ta belirlenen genel ve özel amaçlar doğrultusunda teknik beceri ve kapasitelerinin artırılması amacıyla teknik destek programı uygulanacaktır. Teknik desteğin MESLEK SOP kapsamındaki önceliği şu şekildedir:

“Mesleki Eğitim Sonuç Odaklı Programı’nın (MESLEK SOP) özel amaçlarına doğrudan katkı sağlayacak yönde kurumsal kapasiteyi geliştirecek eğitim ve danışmanlık faaliyetlerinin desteklenmesi”

Kar amacı gütmeyen kurum / kuruluşların ikiz dönüşüm, veri madenciliği, coğrafi işaret, Avrupa Yeşil Mutabakatı ve yurt içi ve yurt dışı hibe fonlarına ilişkin eğitim ve danışmanlık faaliyetleri desteklenecek bu program kapsamında katılımcıların en az 1/3’ünün genç olması hedeflenmektedir.

2.3.4.3. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler

AB Çerçeve Programları ve Katılım Öncesi Yardım Fonları (IPA)

Ajans, Bölge’de potansiyel gördüğü alanlarda Horizon Europe (Ufuk Avrupa), COSME, Interreg NEXT Akdeniz Sınır Ötesi İşbirliği Programı gibi çağruları takip etmekte, Bölge’deki diğer kurumlarla işbirliği halinde önceliklendirdiği çağrılara başvuru sahibi veya ortak sıfatıyla başvuru yapmaktadır. Bu doğrultuda, 2023 yılı içerisinde de, Ufuk Avrupa kapsamındaki Küme 2: Kültür,

Yaratıcılık ve Kapsayıcı Toplular, Küme 5: İklim, Enerji, Mobilite ve Küme 6: Gıda, Biyoekonomi, Doğal Kaynaklar, Tarım ve Çevre başlıklarındaki çağrılar ile COSME ve Interreg NEXT çağrıları takip edilerek Bölge'nin ve Ajansın öncelikleriyle örtüşen çağrılara yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.

ABD Büyükelçiliği'nin "U.S. Mission Turkey Grants Program" çağrısı kapsamında STEM Eğitimcileri Derneği'nin başvuru sahibi olduğu "STREAM It Up!-2" isimli projede Ajansımız iştirakçi olarak yer almaktadır. Proje geliştirme sürecinde mentör desteği sağlanması, eğitim içerik ve materyallerinin oluşturulması faaliyetlerine destek verilecektir. Proje kapsamında öğrencilerin İngilizce dil becerilerini ve akademik başarılarını geliştirmelerine destek olmak ve onlara disiplinler arası bir yaklaşımla gerçek hayattaki problemlere çözüm üretebilme becerisi kazandırmak amaçlanmaktadır.

2.3.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 15 – MESLEK SOP Faaliyetleri Zaman Planlaması

Proje / Faaliyet	2021		2022		2023	
	I. 6 Ay	II. 6 Ay	I. 6 Ay	II. 6 Ay	I. 6 Ay	II. 6 Ay
Araştırma ve Analiz Faaliyetleri	X	X	X			
Bölgesel ve Ulusal Ölçekte Koordinasyon Sağlanması	X	X	X	X	X	X
Ulusal Etkinliklere Katılım	X	X	X	X	X	X
Düzenlenen Etkinlik Sayısı	X	X	X	X	X	X
Proje Teklif Çağrısı	X	X	X	X	X	X
Fizibilite Desteği	X	X	X	X	X	
Teknik Destek Programı	X	X	X	X	X	X
Dış Kaynaklı Fonlara Yönelik Proje Başvuruları	X	X	X	X	X	X
SOP Yönlendirme Komitesi Toplantıları		X		X		X
SOP Değerlendirme Çalışmaları					X	X

Ajans MESLEK SOP kapsamında bölgenin ihtiyacı olan nitelikli istihdamı sağlamaya yönelik eğitimler vermeye devam edecektir. Lisans ve ön lisans öğrencilerinin staj olanaklarının artırılmasına yönelik faaliyetler SOP süresince devam edecektir. Bu faaliyetlerle gençlerin istihdam edilebilirliklerine fayda sağlaması, mezun olanların bölgede çalışma hayatına katılımının artırılması beklenmektedir. Yapılacak etkinlikler öğrenciler için staj yerlerinin belirlenmesine, uygun şartlar altında da bu yerlerde staj süresince yarı zamanlı, mezun olduktan sonra ise tam zamanlı çalışmalarına yardımcı olacaktır. Siber Vatan Programı kapsamında verilen eğitimlerin bölge geneline yaygınlaştırılması faaliyetlerine devam edilecektir.

2023 yılında teknik destek programı sürdürülerek SOP kapsamında gerekli olacak özellikle “genç” insan kaynağının güçlendirilmesi sağlanacaktır. Bu yıl SOP kapsamında bölgesel ölçekteki koordinasyon çalışmalarına devam edilecek ve SOP değerlendirme çalışmalarına başlanacaktır.

2.3.6. İzleme ve Değerlendirme

Ajans Yönetim Kurulunun onayıyla Ajansın hizmet verdiği dört ili ve konuyla ilgili tüm kurumları kapsayacak şekilde kalkınma kurulu üyelerinden SOP Yönlendirme Komitesi oluşturulacaktır. SOP Yönlendirme Komitesi yılda en az bir defa olmak üzere toplanarak programın ilerlemesi, varsa

yaşanan sıkıntılar ve bunlara dair çözüm önerileri hakkında istişarelerde bulunacaktır. SOP Yönlendirme Komitesinin onaylaması durumunda komiteye yeni üyeler alınabilecektir. SOP Yönlendirme Komitesinin isteği doğrultusunda SOP kapsamında iş birliği yapılan kurum ve kuruluşlar da komite toplantısına katılabilecek ve fikirlerini beyan edebilecektir.

Ajans Genel Sekreteri başkanlığında yılda bir defa Ajans çalışma birim başkanlarının katılımıyla koordinasyon toplantısı gerçekleştirilecektir. SOP kapsamında Ajans tarafından yürütülecek alt programların ve güdümlü projelerin uygulanmasından PYB, izlenmesinden ve değerlendirilmesinden İDB, AB ve benzeri dış kaynaklı fon bulma ve SOP kapsamında bu fonlara ait projelerin yazılmasından ve yürütülmesinden PGUB, tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinden ise YDO sorumludur. SOP kapsamında Ajans ve bölgedeki ilgili paydaşlar tarafından yürütülecek faaliyetlerin koordinasyonu ile çıktılarının izlenmesi ve değerlendirilmesi PBKB tarafından gerçekleştirilecektir. SOP yönetim planının, dönemsel ilerleme raporlarının ve SOP kapanış raporunun hazırlanmasından da PBKB sorumludur. 2023 yılında yapılması planlanan MESLEK SOP faaliyetleri çıktı göstergeleri ve bütçeleri Tablo 16'da sunulmaktadır.

Tablo 16 – MESLEK SOP Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri ve Bütçeleri

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Çıktı Göstergesi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
İş Birliği ve Koordinasyon	Kalkınma Ajansları Eşleştirme Programları (Mesleki Eğitim)	PBKB	01.01.2023 31.12.2023	Eğitim Alan Genç Sayısı	150 Kişi	Ajans Faaliyet Raporu
İş Birliği ve Koordinasyon	Bayrağı Yakala Yarışması (CTF)	PBKB	01.01.2023 31.03.2023	Yapılan Yarışma Sayısı	4 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
İş Birliği ve Koordinasyon	İstihdam Toplantıları	PBKB	01.01.2023 31.12.2023	Düzenlenen Toplantı Sayısı	2 Adet	Toplantı Raporu
İş Birliği ve Koordinasyon	Girişimcilik Eğitimleri	PBKB	01.01.2023 31.12.2023	Düzenlenen Etkinlik Sayısı	4 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
İş Birliği ve Koordinasyon	İş Arama Becerileri Eğitimi	KYDO	01.01.2023 31.12.2023	Eğitim Alan Genç Sayısı	100 Kişi	Ajans Faaliyet Raporu
İş Birliği ve Koordinasyon	İstihdam Garantili Eğitim Faaliyetleri	YDO'lar	01.01.2023 31.12.2023	İstihdam Edilen Genç Sayısı	300 Kişi	Ajans Faaliyet Raporu
İş Birliği ve Koordinasyon	Geleceğin Becerileri Eğitimleri	PBKB	01.01.2023 31.12.2023	Eğitim Alan Genç Sayısı	1.000 Kişi	Ajans Faaliyet Raporu
İş Birliği ve Koordinasyon	Kendin Yap Atölyeleri Festivali – 2	PYB	01.01.2023 30.06.2023	Düzenlenen Etkinlik Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Güdümlü Proje Destekleri	PYB	01.01.2023 31.12.2023	Uygulanan Güdümlü Proje Sayısı	4 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Mesleki Eğitimle İstihdam Mali Destek Programı	PYB	01.01.2023 31.12.2023	Uygulanan Proje Teklif Çağrısı Sayısı	4 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	2021 Yılı Fizibilite Destek Programı	İDB	01.01.2023 30.09.2023	Uygulanan Proje Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	2023 Yılı Teknik Destek Programı	PYB	01.01.2023 31.12.2023	1) Faydalanan Kişi Sayısı 2) Faydalanan Kuruluş Sayısı	100 Kişi 10 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
AB ve Diğer Dış Kaynaklı Projeler	Dış Kaynaklı Fonlara Yönelik Proje Hazırlıkları	PGUB	01.01.2023 31.12.2023	Geliştirilen Proje Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
İzleme ve Değerlendirme	SOP Yönlendirme Komitesi Toplantıları	PBKB	01.01.2023 31.12.2023	Toplantı Sayısı	2 Adet	Ajans Faaliyet Raporu

3. Kurumsal Gelişim

3.1. Araştırma, Analiz ve Programlama

Proje Havuzu Oluşturma Çalışmaları

Geçmiş dönemlerde bölgedeki paydaşların proje fikirlerini (güdümlü, fizibilite, SOGEP vb.) toplamak amacıyla çeşitli faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Kurum ve kuruluşlarda proje fikri geliştirme farkındalığını artırmaya yönelik bu faaliyetler oldukça faydalı sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Ajans koordinasyonu ile 2019-2022 SOGEP'ler kapsamında Bakanlığa sunulan projelerde de bölgemizde önemli başarılar elde edilmiştir.

2023 yılında da benzer şekilde proje (güdümlü, fizibilite, SOGEP, vb.) havuzunun geliştirilmesi amacıyla her ilde fiziki veya çevrim içi arama konferansları gerçekleştirilecektir. Proje geliştirme aşamalarında ilçe/yöre odaklı çalışmalara özellikle önem verilecektir. Bununla birlikte daha geniş bir bakış açısı yaratılarak Batı Anadolu Bölgesindeki kalkınma ajansları ile ortak güdümlü projeler, proje çağruları ve tanıtım faaliyetleri de kurgulanacaktır. Geliştirilecek projelerin sahanın ihtiyacını karşılayacak nitelikte olmasına azami dikkat edilecektir. Güdümlü projelere zorunlu staj bileşeni eklenecek, SOGEP kapsamında ise gençlere yönelik projelerin geliştirilmesi için paydaşlar yönlendirilecektir. Etkinliklerle;

- Ajansın bölgeye yön verecek yüksek bütçeli güdümlü projeleri belirlemesi,
- Yatırımcılara önerilebilecek fizibilite fikirlerinin artırılması, ön fizibilitelerin hazırlanması,
- Dış kaynaklı projelerin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Sosyoekonomik Görünüm

Ajansımız tarafından her yıl bölge illerinin sosyal ve ekonomik verileri farklı kurumların veri tabanlarından toplanarak il bazlı raporlar hazırlanmaktadır. Hazırlanan bu raporlar Ajans internet sitesinde sunulmaktadır. Bu raporlarda nüfus, eğitim, sağlık, dış ticaret, tarım gibi farklı konularda ilgili temel veriler yer almaktadır.

3.2. İş Birliği ve Koordinasyon

Kalkınma Kurulu Toplantıları

Kalkınma Kurulu üyeliklerinin yeniden belirlenmesi durumunda 2023 yılı içerisinde iki defa Kalkınma Kurulu toplantısı düzenlenmesi öngörülmektedir. Ajansın çalıştığı üç SOP için de yönlendirme kurulu üyeleri kalkınma kurulu üyelerinden seçilecektir.

3.3. Kapasite Geliştirme

Bilgi İşlem Altyapısının Geliştirilmesi

Ajans iş ve işlemlerinin bir portal üzerinden yönetilmesi amacıyla veri ambarı ve veri görselleştirme çalışması gerçekleştirilecektir. Bu bağlamda hazırlanacak portal için ihtiyaç duyulacak veriler temin edilecek ve tablolar hazırlanacaktır. Tüm verilerin bir araya toplanacağı ve raporlamanın yapılacağı bir sistem kurulması öngörülmektedir. Ayrıca Ajans kurumsal internet sitesi güncelliğini yitirmiş

olup siber saldırılara açık olması sebebiyle güncellenecektir. Bununla birlikte yeni alınacak Ajans personeli için bilgisayar alımı yapılacaktır.

Eğitim Faaliyetleri

Ajans tarafından Kalkınma Ajansları Personel Yönetmeliği çerçevesinde, 2023 yılı içerisinde insan kaynaklarının bilgi – becerilerini artırmak, Ajans personelinin bölgeye ve yatırımcılara daha iyi hizmet vermesi için teknik kapasitelerini geliştirmek amacıyla gerek bireysel gerek birim bazında gerekse tüm Ajans personelinin katılımının sağlanacağı bir dizi eğitim gerçekleştirilecektir.

Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda İnsan Kaynakları Ofisi Başkanlığının sorumlu olduğu Kamuda İnsan Kaynakları başlığı altında yer alan 806.3 sayılı tedbirle “*Kamu personelinin niteliğini artırmak üzere ihtiyacı kurumlar tarafından tespit edilecek ve hazırlanacak mesleki, teknik ve kişisel gelişim eğitimleri kamu personeline Uzaktan Eğitim Kapısı üzerinden verilecektir.*” hükmüne istinaden Ajans personelinin bu platform üzerinden eğitim alması sağlanacaktır.

Ajansın çalışmaları kapsamında bilgi birikimini artırmak, analiz ve strateji yönetimlerini öğrenmek adına mevzuatta yer aldığı üzere her personel tarafından en az 10 günlük eğitime katılım sağlanması planlanmaktadır.

Performans Değerlendirme Çalışmaları

Kalkınma ajanslarında istihdam edilmiş personelin performans değerlendirmesini yapmak üzere 2022 yılı başı itibarıyla Kalkınma Ajansları Personelinin Performans Değerlendirilmesine Dair Temel Esaslar yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda 2023 yılı başında da ilk değerlendirmenin yapılmış olması planlanmaktadır. Söz konusu esasların uygulaması TÜBİTAK SAGE ile yapılacak protokol kapsamında yaptırılacak bir yazılım yoluyla tüm ajanslarda uygulanacaktır.

25.07.2018 tarihli ve 2018-07 sayılı Yönetim Kurulu Toplantısı'nda alınan 1 no.lu karar ile yürürlüğe giren “Personel Performans Değerlendirme Sistemi Yönergesi” kapsamında her bir Ajans personeli için bireysel performans hedefleri belirlenmektedir. 2023 yılı içerisinde de yönergeye uygun olarak değerlendirme yapılacak ve ayrıca Bakanlık tarafından uygulanacak sistemle entegre olmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.

İnsan Kaynaklarına İlişkin Faaliyetler

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından Ajansımıza tahsis edilen toplam personel kadrosu 58 (1 Genel Sekreter, 1 Hukuk Müşaviri, 38 Uzman, 6 Destek Personeli ve 12 Sürekli İşçi) olup Ajansın personel mevcudu 31.12.2022 tarihi itibarıyla 45'tir. Ajansın ihtiyacına binaen boş olan ve görüşmeleri devam eden yeni tahsis edilecek (2 Destek Personeli, 3 Sürekli İşçi) kadrolar için 2023 yılında alıma çıkılması planlanmaktadır.

3.4. Tanıtım Faaliyetleri

Ajans Tanıtım ve İletişim Faaliyetleri

Ajansın tanıtım ve iletişimine yönelik faaliyetlere bu başlık altında yer verilmiş olup destek ve faaliyetlerin bilirliliğinin artırılması için çeşitli çalışmalar gerçekleştirilecektir. Bu kapsamda basın ve halkla ilişkiler faaliyetleri öne çıkmaktadır. Ajans internet sitesine güncel şekilde haber girişleri yapılmakta, bu haberler Ajansın sosyal paylaşım mecraları üzerinden de yayımlanmaktadır. Ayrıca Ajans faaliyet ve duyuruları yerel ve ulusal basına servis edilmektedir. Bu şekilde Ajans faaliyetleri ile ilgili bilinçlendirme ve görünürlük etkin şekilde sağlanmaktadır. Ajans faaliyetlerinin 2023 yılında

yerel, ulusal ve uluslararası platformlarda daha görünür olmasını sağlamak üzere iletişim ve tanıtım faaliyetleri yürütülmeye devam edilecektir.

Ajansın periyodik yayını olan E-ZAFER dergisinin yayınlarına devam edilecektir. Dergi, muhteviyatındaki Yönetim Kurulu ve paydaşlarla röportajlar; Ajanstan, bölgeden ve projelerden haberler, bölgesel kalkınma alanında yazılan bilimsel yazılar, bölgeden başarılı KOBİ'lerin ve STK'lerin tanıtımları, kırsaldaki sosyoekonomik yaşam koşullarının tasviri ve bölgenin turizm değerlerinin tanıtılması göz önünde bulundurulduğunda özgün ve eğitici bir yayın organı olma özelliğini taşımaktadır. Dergi Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarında Ajans internet sitesi üzerinden yayımlanacaktır.

Kurumsal Kimlik Çalışmaları

Ajans kurumsal kimliğinin daha etkin hale getirilmesi amacıyla hizmet alımı yapılacaktır. Ajans birimlerinde ve sahada personelin kullandığı, ayrıca bazı toplantılarda paydaşlara verilmek üzere kalem, defter gibi ürünler yapılacak kurumsal kimlik çalışmasına uygun olarak tedarik edilecektir.

3.5. Diğer Proje ve Faaliyetler

Tedarik Faaliyetleri

2023 yılı içerisinde yapılacak her türlü satın alma faaliyeti "Kalkınma Ajansları Mal, Hizmet ve Yapım İşi Satınalma ve İhale Usul ve Esasları" çerçevesinde gerçekleştirilecektir. Satın almalar yapılırken fayda-maliyet etkinliğinin sağlanmasına ve ihtiyaç duyulan alımların zamanında gerçekleştirilmesine dikkat edilecektir. Mal ve hizmet temininde kalite ve işlevsellik unsurları daima göz önünde bulundurulacaktır.

Menkul mal ve gayrimaddi hak olarak 2023 yılı içerisinde ortaya çıkacak ihtiyaca binaen gerekli alımlar yapılacaktır. Ayrıca Ajansta bulunan demirbaşların bakım onarımları ve süreli lisansa sahip hakların yenilenmesi bu kapsamda gerçekleştirilecektir.

2023 yılı içerisinde herhangi bir yeni taşınmaz mal temini planlanmamaktadır. Bununla birlikte mevcut taşınmazlar üzerinde tadilatlar yapılacak ve mutad bakım onarımlar sağlanacaktır.

Ayrıca Ajans 2023 yılında rutin faaliyetlerini sürdürmek amacıyla bir dizi hizmet alımı ve tüketim malzemesi temini gerçekleştirecektir. Bu şekilde satın alma işlemi yapılacak belli başlı faaliyetler geçici süreyle yapılacak bilişim hizmeti ile haberleşme, ulaşım, ofis kullanım, toplantı organizasyonu, temsil ağırlama ve benzeri faaliyetlerdir. Kurumsal faaliyetlerle ilgili özet aşağıda (Tablo 17) verilmektedir.

Tablo 17 – Kurumsal Gelişim Faaliyetleri Bütçesi

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi
Araştırma, Analiz ve Programlama	Proje Havuzu Oluşturma Çalışmaları	PGUB	01.01.2023 31.12.2023
Araştırma, Analiz ve Programlama	Sosyoekonomik Görünüm	PBKB	01.01.2023 30.06.2023
İş Birliği ve Koordinasyon	Kalkınma Kurulu Toplantıları	PBKB	01.01.2023 31.12.2023
Kapasite Geliştirme	Bilgi İşlem Altyapısının Geliştirilmesi	İMİB	01.01.2023 31.12.2023
Kapasite Geliştirme	Eğitim Faaliyetleri	İMİB	01.01.2023 31.12.2023
Kapasite Geliştirme	Performans Değerlendirme Çalışmaları	İMİB	01.01.2023 31.12.2023
Kapasite Geliştirme	Yeni Personel İstihdamı	İMİB	01.01.2023 31.12.2023
Kapasite Geliştirme	Personel Ödemeleri	İMİB	01.01.2023 31.12.2023
Kapasite Geliştirme	Görev Yollukları	İMİB	01.01.2023 31.12.2023
Tanıtım ve Yatırım Destek	Ajans Tanıtım ve İletişim Faaliyetleri	İMİB	01.01.2023 31.12.2023
Tanıtım ve Yatırım Destek	Kurumsal Kimlik Çalışmaları	İMİB	01.01.2023 31.12.2023
Diğer Proje ve Faaliyetler	Menkul Mal ile Gayrimaddi Hak Alımı, Bakım ve Onarımları	İMİB	01.01.2023 31.12.2023
Diğer Proje ve Faaliyetler	Gayrimenkul Tadilat, Bakım ve Onarımları	İMİB	01.01.2023 31.12.2023
Diğer Proje ve Faaliyetler	Ofis Kiralama, Kullanım ve Ulaşım Giderleri	İMİB	01.01.2023 31.12.2023
Diğer Proje ve Faaliyetler	Bilgi İşlem ve İletişim Hizmetleri	İMİB	01.01.2023 31.12.2023
Diğer Proje ve Faaliyetler	Diğer Hizmet Alımları	İMİB	01.01.2023 31.12.2023
Diğer Proje ve Faaliyetler	Görev Giderleri	İMİB	01.01.2023 31.12.2023
Diğer Proje ve Faaliyetler	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımı (Kırtasiye, bilgi işlem malzemeleri vb.)	İMİB	01.01.2023 31.12.2023
Diğer Proje ve Faaliyetler	Temsil ve Ağırılama Faaliyetleri	İMİB	01.01.2023 31.12.2023

4. Yerel Kalkınma Fırsatları

4.1. Amaç

Ajans tarafından uygulanan sonuç odaklı programlar dışında kalan ancak bölgesel kalkınma anlamında önemli olduğu değerlendirilen konulardan azami fayda sağlanması gerekmektedir. Bu kapsamda gerekli analiz ve araştırmalar, bölgenin potansiyelini gösteren tanıtım faaliyetleri ile ulusal ve uluslararası desteklere yönelik çalışmalar yapılacaktır. Bu çalışmalarda bölge paydaşlarından gelen öneriler de değerlendirilecektir.

4.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

TR33 Bölgesi bulunduğu coğrafya nedeniyle hem sosyal hem de sanayi anlamında gelişmiş birçok ile (İzmir, Bursa, Eskişehir, Konya vb) komşudur ve oldukça heterojen bir yapıya sahiptir. Komşu illerin gelişmişliği bazı durumlarda nitelikli insan gücünün bu illere göç etmesine sebep olurken bazı durumlarda da bu illerden yatırımcı çekme konusunda fayda sağlamaktadır (Nispeten bölge illerindeki OSB'lerde daha uygun yatırım fırsatları sunulabilmektedir). Yakın illere göre teşvik fırsatları da bölge genelinde daha iyi düzeydedir.

Bölge illeri sosyal gelişmişlik anlamında (*Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE) verilerine göre Manisa-23, Uşak-29, Kütahya-37, Afyonkarahisar-41. sıradadır*) orta seviyelerdedir. SEGE verilerine göre Manisa ili eğitim ve yaşam kalitesinde, Uşak ili eğitim ve sağlıkta, Kütahya ili sağlık ve rekabetçilikte, Afyonkarahisar ise eğitim ve demografik başlıklarında ortalamanın altında kalmaktadır. Bu veriler bölge genelinde farklı birçok müdahale alanının olduğunu ortaya koymaktadır.

4.3. Sonuç ve Çıktılar

2023 yılında yerel kalkınma fırsatları başlığı altında çalışılması planlanan konularda ulaşılması beklenen sonuç ve çıktılar aşağıda sunulmaktadır (Tablo 18).

Tablo 18 – YKF Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri ve Bütçeleri

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Çıktı Göstergesi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Araştırma, Analiz ve Programlama	Yeni Bölge Planı	PBKB	01.01.2023 31.12.2023	Hazırlanan Plan Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Araştırma, Analiz ve Programlama	Acil Müdahale Gerekli Konulara Yönelik Araştırmalar	PBKB	01.01.2023 31.12.2023	Hazırlanan Rapor Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Araştırma, Analiz ve Programlama	Etki Analizi (GEKOP)	IDB	01.01.2023 31.12.2023	Hazırlanan Rapor Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Araştırma, Analiz ve Programlama	Sonuç Odaklı Programlar	PBKB	01.04.2023 31.12.2023	Hazırlanan Stratejik Belge Sayısı	3 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Araştırma, Analiz ve Programlama	Girdi Çıktı Analizi	PBKB	01.04.2023 31.12.2023	Hazırlanan Rapor Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Araştırma, Analiz ve Programlama	Ön Fizibilite Çalışmaları	KYDO	01.04.2023 31.12.2023	Hazırlanan Rapor Sayısı	2	Fizibilite Raporu
Araştırma, Analiz ve Programlama	İhracat Danışmanlığı	AYDO	01.04.2023 31.12.2023	Hazırlanan Rapor Sayısı	3 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
İş Birliği ve Koordinasyon	Ege Bölgesi Ajansları Toplantısı	UYDO	01.01.2023 31.12.2023	Düzenlenen Toplantı Sayısı	1 Adet	Toplantı Raporu
İş Birliği ve Koordinasyon	Proje Ofisleri Toplantısı	PGUB	01.01.2023 31.12.2023	Düzenlenen Toplantı Sayısı	4 Adet	Toplantı Raporu
İş Birliği ve Koordinasyon	Tıbbi Aromatik Bitki Yetiştiriciliği Kapasitesinin Artırılması	AYDO	01.01.2023 31.12.2023	Düzenlenen Eğitim Sayısı	4 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
İş Birliği ve Koordinasyon	Teknolojik Seracılık Bilinçlendirme Çalışmaları	KYDO	01.01.2023 30.09.2023	Düzenlenen Etkinlik Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
İş Birliği ve Koordinasyon	Bölge İçinde ve Dışında Kurum/Kuruluş Ziyaretlerinin Yapılması	YDO'lar	01.01.2023 31.12.2023	Ziyaret Edilen Firma/Kurum Sayısı	10 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
İş Birliği ve Koordinasyon	Kadın Kooperatiflerine Yönelik Çalışmalar	PBKB	01.04.2023 31.12.2023	Düzenlenen Etkinlik Sayısı	1 Adet	Etkinlik Raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Firma Ziyaretleri	YDO'lar	01.01.2023 31.12.2023	Ziyaret Edilen Firma Sayısı	150 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yeni Kurulan Firma Aramaları	YDO'lar	01.01.2023 31.12.2023	Firma Sayısı	500 Adet	Ajans Faaliyet Raporu

Faaliyet Türü	Faaliyet Adı	Sorumlusu	Süresi	Çıktı Göstergesi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yatırım Tanıtım Dokümanının Güncellenmesi	MYDO	01.07.2023 31.12.2023	Hazırlanan Belge Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Hedef Ülke Çalışması (Almanya)	YDO'lar	01.01.2023 31.12.2023	1) Hazırlanan Rapor Sayısı 2) Gerçekleştirilen Etkinlik Sayısı	1 1	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	2021 Yıllı Fizibilite Destek Programı	İDB	01.01.2023 31.12.2023	Uygulanan Proje Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	2023 Yıllı Teknik Destek Programı	PYB	01.01.2023 31.12.2023	1) Faydalanan Kişi Sayısı 2) Faydalanan Kuruluş Sayısı	100 Kişi 10 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı Desteği	İMİB	01.01.2023 31.12.2023	-	-	-
Ajans Destekleri	İzleme ve Değerlendirme Faaliyetleri	İDB	01.01.2023 31.12.2023	Düzenlenen İzleme Ziyareti Sayısı	100 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
AB ve Diğer Dış Kaynaklı Projeler	Dış Kaynaklı Fonlara Yönelik Proje Hazırlıkları	PGUB	01.01.2023 31.12.2023	Geliştirilen Proje Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
AB ve Diğer Dış Kaynaklı Projeler	Regions2030 Projesi	PGUB	01.01.2023 31.12.2023	Hazırlanan Rapor Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
AB ve Diğer Dış Kaynaklı Projeler	Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP)	İDB	01.01.2023 31.12.2023	Uygulanan Proje Sayısı	23 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
AB ve Diğer Dış Kaynaklı Projeler	Çalışan ve Üreten Gençler Programı (ÇÜGEP)	İDB	01.01.2023 31.12.2023	1) Uygulanan Proje Sayısı 2) Geliştirilen Proje Sayısı	8 Adet 2 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
AB ve Diğer Dış Kaynaklı Projeler	Üreten Şehirler Projeleri (ÜŞEP)	İDB	01.01.2023 31.12.2023	1) Uygulanan Proje Sayısı 2) Geliştirilen Proje Sayısı	2 Adet 1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu
AB ve Diğer Dış Kaynaklı Projeler	Kurumsal Dönüşüm ve Sürdürülebilirlik Destek Programı	İDB	01.01.2023 31.12.2023	Uygulanan Proje Sayısı	1 Adet	Ajans Faaliyet Raporu

4.4. Proje ve Faaliyetler

4.4.1. Araştırma, Analiz ve Programlama

Yeni Bölge Planı

TR33 Bölgesi için 2024 yılı ve sonrasını kapsayacak bölge planının hazırlıklarına Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü koordinasyonunda başlanmıştır. 2023 yılı içerisinde onaylanması beklenen ve 2024-2028 yılları arasında Ajans çalışmalarına yol gösterecek olan yeni bölge planı çalışmalarına devam edilecektir. Planın resmi onayını müteakip tanıtım ve bilgilendirme çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Acil Müdahale Gerektiren Konulara Yönelik Araştırmalar

Ajansımız tarafından geçmiş dönemlerde yapılan analizler dikkate alınarak bölge için önem arz eden ve SOP'lar dışında kalan sektörlerle yönelik çalışmalar devam edecektir. Yıl içerisinde ihtiyaç duyulması durumunda yerel kalkınma fırsatları kapsamında araştırma ve analiz çalışmaları yürütülecektir.

Etki Analizi (GEKOP)

Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği'nin 47. maddesinde program sonrası değerlendirme ve etki analizi konularına değinilmektedir. Buna istinaden kapanış raporu hazırlanan Gelişen KOBİ Mali Destek Programı'nın (GEKOP) etki analizi çalışması yapılacaktır.

Sonuç Odaklı Programlar

Sonuç odaklı programların süresi 3+2 yıl olarak belirlenmiştir. Hali hazırda çalışılan TEKNO SOP, TURİZM SOP ve MESLEK SOP kapsamında 2023 yılı sonu itibarıyla temel faaliyetler (izleme ve değerlendirme hariç) tamamlanacaktır. Bu nedenle 2024-2026 yıllarında Ajansın ana çalışmalarını oluşturacak SOP'lara, (yeni bölge planı esas alınarak) yön verecek analizler gerçekleştirilecektir.

Girdi Çıktı Analizi

Girdi-Çıktı tabloları ekonomide sektörler arasında alış-satış işlemleri ile iç ve dış talebi göstermektedir. 2022 yılı Ağustos ayında Bakanlık tarafından konuyla ilgili olarak bir eğitim düzenlenmiştir. Bu eğitimde elde edilen bilgiler ve Bakanlık yönlendirmesi ışığında sektörler arasındaki ilişkiler, bağımlılıklar bölge bazında incelenecektir.

Ön Fizibilite Çalışmaları

Ajans tarafından yatırımcılara sunulmak üzere bölgede öne çıkan konularda ön fizibiliteler hazırlanmasına devam edilecektir. Uşak ili Banaz ilçesi Hamamboğazı bölgesinde 4 (dört) adet jeotermal su çıkaran enjeksiyon kuyusu bulunmakta olup kuyulardan termal su ile birlikte CO₂ gazı da çıkmaktadır. CO₂ gazı gazlı içecek sektöründen, şeker fabrikalarında çözeltili olarak kullanıma, sanayide soğutma işleminden petrol kuyularında kullanıma kadar geniş bir yelpazede kullanılmaktadır. Konuyla ilgili bir adet fizibilite rapor hazırlanacaktır.

Klişe (baskı işinde kullanılmak ereğiyle üzerine kabartma ya da oyma resim, şekil, yazı çıkarılmış metal kalıp) oluklu mukavva kutuların üzerine baskı yapılması için kullanılan malzemeye verilen isimdir. Kütahya ve çevre illerinde toplam 100'ün üzerinde oluklu mukavva ambalaj üretici firması bulunmaktadır. Kütahya'da faaliyet gösteren sektör firmalarına yapılan ziyaretlerde ilde bir klişe üretim merkezinin olmasının kutu imalatçıları için önemli avantajlar sağlayacağı bilgisi alınmıştır.

İlde üretim yapan firmaların tamamı klişe baskıya düzenli olarak ihtiyaç duymakta olup İstanbul ya da İzmir'den hizmet almaktadır. Özellikle seramik, porselen ve cam gibi sofraya eşyalarının yoğun olarak üretiminin yapıldığı ilde ambalajlama oldukça önem arz etmektedir. Konuyla ilgili bir adet fizibilite raporu hazırlanacaktır.

İhracat Danışmanlığı

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü uhdesinde yürütülecek olan ihracat danışmanlığı kapsamında yatirimadestek.gov.tr internet sitesi üzerinden gelecek talepler ile ilgili raporlar hazırlanması planlanmaktadır. Çalışmada Afyonkarahisar ve Uşak illeri pilot seçilmiş olup her il için üçer adet rapor hazırlanacaktır.

4.4.2. İş Birliği ve Koordinasyon

Ege Bölgesi Ajansları Toplantısı

Ege bölgesinde faaliyet gösteren kalkınma ajanslarının (Güney Ege, Güney Marmara, İzmir Kalkınma Ajansları ile Ajansımız) katılım sağlayacağı bir toplantı gerçekleştirilecektir. Toplantıda Ege Bölgesi içerisinde ortak geliştirilebilecek stratejiler ve projeler ile olası iş birlikleri değerlendirilecektir. Toplantıya Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü'nden de katılım sağlanması beklenmektedir.

Proje Ofisleri Toplantısı

30.09.2020 tarihli ve 2020-07 sayılı Yönetim Kurulu Toplantısı'nda alınan 6 no.lu karar ile oluşturulan Proje Ofisleri Çalışma Yönergesi ile Ajans, Avrupa Birliği başta olmak üzere uluslararası fonlardan yararlanılmasına yönelik görevleri çerçevesinde proje başvurularında bulunacaktır. Ajans tarafından bölge illerindeki proje ofisleri ile toplantılar yapılarak gerekli koordinasyon ve teknik destek sağlanacaktır.

Tıbbi Aromatik Bitki Yetiştiriciliği Kapasitesinin Artırılması

Bölgede tarım alanlarının zenginliği tıbbi aromatik bitkiler ile meyvecilik için büyük avantaj sağlamaktadır. Ancak tıbbi aromatik bitki yetiştiriciliği ve meyvecilikte elde edilen üretim hacmi bölge illerinin kapasitesinin altında kalmaktadır. Bu durumun ağırlıklı olarak tarımsal üretim gerçekleştiren çiftçilerin sektör ile ilgili bilgi ve birikimlerinin yeterli seviyede olmamasından kaynaklandığı değerlendirilmektedir. Buna istinaden tıbbi aromatik bitki yetiştirilmesi ve meyvecilik ile ilgili Afyonkarahisar ilinde pilot olarak belirlenen 3 ilçede (Bolvadin, Dinar, Merkez) bilgilendirme ve farkındalık eğitimleri gerçekleştirilecektir. Uşak ilinde de benzer şekilde tıbbi aromatik bitki yetiştirilmesine yönelik bir eğitim verilecektir. Her iki ilde de Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, Afyonkarahisar Tıbbi ve İtri Bitkiler Merkezi ve üniversiteler ile ortak çalışılacaktır.

Teknolojik Seracılık Bilinçlendirme Çalışmaları

Zengin jeotermal kaynaklara sahip Kütahya jeotermal seracılıkta önemli bir potansiyele sahiptir. Kütahya genelinde faaliyet gösteren yaklaşık 800 dekar sera bulunmaktadır. Bu seraların 510 dekarı Simav'da yer almaktadır. İlçedeki sera varlığının 450 dekarı jeotermal ısı enerjisinden yararlanmakta olup geri kalanı ise soğuk sera olarak faaliyet göstermektedir. İlçenin sahip olduğu jeotermal ve seracılık potansiyeli dikkate alınarak 15.12.2021 tarihinde 1.183 dekar alanda jeotermal ısıtmalı teknolojik seraların yer alacağı Simav Tarıma Dayalı İhtisas OSB kurulmuştur.

Simav ilçesinin Eynal ve Çitgöl bölgesinde faaliyet gösteren Simav 4 Eylül Tarımsal Kalkınma Kooperatifi 116 kayıtlı üyesi ile 2000 yılından beri aktif olarak faaliyet göstermektedir. İlçede sadece bir adet 10 dekar büyüklüğünde teknolojik sera bulunmakta olup diğer üretimler iptidai seralarda yapılmaktadır. Belirlenen kooperatif üyelerinin seralarında enerji ve üretim verimliliği incelenecek olup yapılan bu saha çalışmasının sonuçları seminerde sunulacaktır. Etkinliğin mevcut sera işletmelerinin verimli, sürdürülebilir, kaliteli ve güvenilir üretim yöntemlerine geçişlerinin sağlanmasına katkı sağlaması beklenmektedir. Çalışma kapsamında İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ve Simav ilçesindeki ilgili paydaşlarla (belediye, kooperatif, TSO) birlikte hareket edilecektir.

Bölge İçinde ve Dışında Kurum/Kuruluş Ziyaretlerinin Yapılması

TR33 Bölgesi'nde Ajansın etkinliğini artırmak ve iş birliği olanakları yaratmak amaçlarıyla bölge içi ve dışı kamu kurumları, meslek kuruluşları, STK'lar (iş dernekleri vb.) ziyaret edilecektir. Bu ziyaretlerde bölgenin yatırım olanakları tanıtılacaktır.

Kadın Kooperatiflerine Yönelik Çalışmalar

Kadınların kooperatif örgütlenmeleriyle ekonomiye olan katkılarının sürdürülebilir olması önem arz etmektedir. Afyonkarahisar ilinde kadın kooperatifleri açısından oldukça iyi organize edilmiş bir oluşum bulunmaktadır. Bunun bölge illerine yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar Afyonkarahisar Kadın Kültür Evleri ile yapılacaktır. Ayrıca yıl içinde talep gelmesi halinde kadın kooperatiflerine yönelik eğitimler de verilecektir.

4.4.3. Tanıtım ve Yatırım Destek

Firma Ziyaretleri

Bölge genelinde kurulu firmalar ziyaret edilerek Ajans ve destek mekanizmaları ile yatırım teşvik sistemi hakkında bilgi verilecektir. Diğer kurum destekleri, ulusal ve uluslararası fonlar ve ortaklaşa yapılabilecek çalışmalar hakkında istişarelerde bulunulması öngörülmektedir.

Yeni Kurulan Firma Aramaları

Bölge genelinde yeni kurulan firmaların tespit edilmesi, devlet destekleri hakkında bilgilendirme yapılması sağlanacaktır. Görüşmelerde Ajansın ve Bakanlığın çalışmaları hakkında bilgi verilecektir.

Hedef Ülke Çalışması (Almanya)

Almanya, TEKNO SOP kapsamında önceliklendirilen sektörler arasında yer alan otomotiv yan sanayinin en gelişmiş olduğu ülkedir. Almanya'ya yapılan ihracata bakıldığında (TÜİK 2021) "Motorlu Kara Taşıtı, Treyler (Römork) ve Yarı Treyler (Yarı Römork) İmalatı (özellikle Motorlu Kara Taşıtları için Parça ve Aksesuar İmalatı)" 3.6 Milyar ABD Dolar ile ilk sırada gelmektedir. Kütahya ve Manisa illerine otomotiv yan / ana sanayi yatırımcısı çekmek hedeflendiğinden Almanya üzerine yapılacak çalışmalar fayda sağlayacaktır. Almanya'ya ihracatta öne çıkan ikinci alan "Giyim Eşyalarının İmalatı" 2,9 Milyar Dolar olurken üçüncü sırada Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (1,4 Milyar Dolar), dördüncü sırada ise "Gıda Ürünleri İmalatı" 1,3 Milyar Dolar gelmektedir. Özellikle giyim ürünleri imalatı açısından Uşak ili, gıda ihracatında ise Afyonkarahisar ili açısından ortak çalışmalar yapılabilmesi muhtemeldir.

Ajansın MESLEK SOP'u kapsamında mesleki eğitim önceliklendirilmiştir, ayrıca mesleki eğitimin önümüzdeki süreç içerisinde önemsenmesi gereken konulardan biri olacağı aşikardır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2018 yılında yayımlanan "Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Görünümü"

çalışmasında ağırlıklı olarak Almanya ile kıyaslamalar yapılmıştır. Bunun sebeplerinden biri de eğitim düzeyi lise ve sonrası ile yükseköğretim olan bireylerin istihdam oranlarının en yüksek ülkelerin başında Almanya gelmektedir. Bu konuda da Almanya ile iş birliği yapılabileceği değerlendirilmektedir. Çalışma kapsamında hedef sektörlerin belirleneceği bir rapor hazırlanacak; ayrıca kurum ziyaretleri (Alman-Türk Ticaret ve Sanayi Odası, Türk ve Alman İşverenler Birliği vb.) ve bölge yatırım ortamının tanıtılması faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Yatırım Tanıtım Dokümanının Güncellenmesi

Manisa ilinin yatırım ve tanıtım ortamına ilişkin bilgi ve verileri içeren yatırım tanıtım dokümanı revize edilecektir. Bu bağlamda Türkçe Manisa ili Yatırım ve Tanıtım Rehberi basımı yapılacaktır. Ayrıca İngilizce versiyonu online ortamda hazırlanacak ve Ajans internet sitesinde yayınlanacaktır.

4.4.4. Ajans Destekleri

Güdümlü Proje

Ajans 2023 yılı içerisinde güdümlü proje fikirleri ilçe/yöre bazlı geliştirilmeye devam edilecektir. Ajans mevzuatında belirtilen güdümlü proje kriterlerinin tamamını sağlayanlar arasından seçilecek projelerin Bakanlığa sunumu gerçekleştirilecektir. Bakanlık tarafından uygun bulunan proje fikirleri ise nihai proje geliştirme aşamasına alınacak ve 2023 yılında hayata geçirilecektir.

Fizibilite Desteği Programı (FZD)

2021 yılında ilan edilen Fizibilite Desteği Programı kapsamında destek almaya hak kazanan projenin izleme faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Teknik Destek Programı

2023 yılı içerisinde teknik destek programının ilan edilmesi planlanmaktadır. Kurum / kuruluşların veri madenciliği, yurt içi ve yurt dışı hibe fonlarına ilişkin eğitim ve danışmanlık faaliyetleri desteklenecektir. SOP dışında kalan konulara / sektörlerle yönelik faaliyetler bu başlık altında değerlendirilecektir. Özel sektörün (SOP'lar dışında kalan) yönetim danışmanlığına yönelik çalışmaları (eğitim ve danışmanlık talepleri) öncelikli olarak desteklenecektir.

Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı Desteği

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremlerden etkilenen bölgelerde; altyapının ve yaşam kalitesinin hızla iyileştirilmesi, ekonomik toparlanma ve büyümeye yönelik tedbirlerin alınması, sosyal ve kültürel canlanmanın sağlanması, bölgenin afetlere dayanıklılığının artırılması ve benzeri tedbirlere yönelik proje örneklerini kapsayan Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı Bakanlık tarafından 28.03.2023 tarihinde resmi yazıyla bildirilmiştir. Bu çerçevede, deprem bölgesi dışındaki Kalkınma Ajanslarının, BOTAP Uygulama Usul ve Esasları doğrultusunda deprem bölgesi Ajanslarına kaynak aktarmaları öngörülmüştür.

İzleme ve Değerlendirme Faaliyetleri

Ajansın hem sonuç odaklı programlar hem de yerel kalkınma fırsatları başlığı altında farklı programlar ile desteklediği projeler yer almaktadır. Bu projelerin tamamına izleme faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Ajansın 2023 yılında gerçekleştireceği tüm izleme faaliyetleri bu başlık altında verilmektedir.

4.4.5. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler

AB Çerçeve Programları ve Katılım Öncesi Yardım Fonları (IPA)

Ajans, Bölge’de potansiyel gördüğü alanlarda Horizon Europe (Ufuk Avrupa), COSME, Interreg NEXT Akdeniz Sınır Ötesi İşbirliği Programı gibi çağrılarını takip etmekte, Bölge’deki diğer kurumlarla işbirliği halinde önceliklendirdiği çağrılara başvuru sahibi veya ortak sıfatıyla başvuru yapmaktadır. Bu doğrultuda, 2023 yılı içerisinde de, Ufuk Avrupa kapsamındaki Küme 2: Kültür, Yaratıcılık ve Kapsayıcı Topluluklar, Küme 5: İklim, Enerji, Mobilite ve Küme 6: Gıda, Biyoekonomi, Doğal Kaynaklar, Tarım ve Çevre başlıklarındaki çağrılar ile COSME ve Interreg NEXT çağrılarını takip edilerek Bölge’nin ve Ajansın öncelikleriyle örtüşen çağrılara yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Türkiye ile AB-II arasındaki şehir eşleştirme (yeşil bir gelecek için eşleştirme) hibe programı (TTGS-II) kapsamında bölgemizden Şehzadeler Belediyesi tarafından sunulan “İklim Değişikliğinde Yenilikçi Yaklaşımlar” projesinde ortak; Uşak Belediyesi tarafından sunulan “Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin İş Birliği: Tekstil Sektörünün Yeşil Geçişini Ortaklıklar Yoluyla Hızlandırılması” projesinde iştirakçi olarak yer almaktadır. Her iki proje de kısa listeye kalmış olup ikinci aşamaya devam etmektedir.

REGIONS2030 projesi

Avrupa Parlamentosunun desteği, Avrupa İstatistik Ofisi (EUROSTAT) ve Bölgesel ve Kentsel Politikalar Genel Müdürlüğü (DG REGIO) işbirliğiyle Avrupa Komisyonu Ortak Araştırma Merkezi (Joint Research Center - JRC) tarafından uygulanan "REGIONS2030: Monitoring the SDGs in the EU regions – Filling the data gaps" projesi kapsamında Ajans proje ortağı, TR33 Bölgesi de Avrupa genelindeki 10 pilot bölgeden biri olarak seçilmiştir. REGIONS2030 projesi, Avrupa genelindeki Düzey-II bölgelerinde Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının izlenmesi için göstergeler geliştirmek, test etmek ve iyileştirmek için uzmanlar ve ortaklarla birlikte çalışmayı amaçlamaktadır. Toplam proje bütçesi 900.000 Avro olup TR33 Bölgesi’nde gerçekleştirilecek faaliyetler için 90.000 Avro bütçe tahsis edilmiştir. Proje kapsamında 2023 yılında bölgesel çalıştayın düzenlenmesi, çevrimiçi etkinlikler ve kapanış toplantısına katılım sağlanması öngörülmektedir.

Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen SOGEP kapsamında destek almaya hak kazanan projelerin bazıları Ajansın 2021-2023 yılları arasında çalışacağı sonuç odaklı programlarla ilgili olmakla birlikte çalışma programında bütünlük sağlaması açısından YKF başlığı altında verilmektedir:

- 2020 – 2022 SOGEP

2020, 2021 ve 2022 yılları Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programları kapsamında bölgeden destek almaya hak kazanan projelerden 23 tanesinin uygulama faaliyetleri devam edecektir.

- 2023 SOGEP

2023 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı kapsamında bölgeden sunulacak projelerin 20 Milyon TL destek alması beklenmektedir. 2023 yılında 2022-2023 teması olarak belirlenen “genç istihdamı” kapsamında özellikle dezavantajlı gençlere yönelik projelerin geliştirilmesi önceliklendirilecektir.

Çalışan ve Üreten Gençler Programı (ÇÜGEP)

- **Tekstilin Yeni Jönü: Kula**

Kula Belediyesinin yararlanıcısı olduğu proje ile her biri yaklaşık 5 bin m² kapalı alana sahip iki tekstil atölyesi kurulacaktır. 15 ayda tamamlanması beklenen proje ile Manisa ili Kula ilçesinde tekstil sektöründe gençlerin ve kadınların istihdam edileceği (yaklaşık 800 kişi), ilçenin üretim ve ihracat kapasitesinin artırılmasına katkı sunan iki atölyenin faaliyete geçmesi hedeflenmektedir.

- **Kula Jeotermal Enerji ile Teknolojik Sera Kurulumu**

ÇÜGEP kapsamında Kula Belediyesinin yararlanıcısı olduğu proje ile toplam 64,5 dekar alan üzerinde 50 dekar büyüklüğünde teknolojik sera alanı kurulması sağlanarak tarımsal üretimde görece olarak geri planda kalan Kula'da atıl durumdaki jeotermal kaynağın kullanılacağı, ilçeye ekonomik hareketlilik kazandıracak, yerli gıda üretimini destekleyecek, yeşil ve temiz üretimi teşvik eden ve toplam 100 genç ve kadına istihdam olanağı yaratacak ve ilçede seracılık faaliyetinin yerleşmesinin ilk adımı olacak teknolojik sera alanı kurulacaktır.

- **Kula-Salihli UNESCO Global Jeoparkı Yenileniyor ve Dijitalleşiyor**

Jeopark Belediyeler Birliğinin yararlanıcısı olduğu proje ile 2.320 km² alanın altyapısı ve üstyapısı oluşturularak tüm gerekliliklere sahip, çok yönlü aktiviteleriyle uzun vakit geçirilebilecek, özellikle yabancı turistlerin gözde turizm destinasyonuna dönüştürülmesi hedeflenmektedir. Proje ile jeopark alanındaki altyapılar yenilenecek, yeni yapılar eklenip 155 m² büyüklüğünde interaktif müze yapılacaktır. Böylece 3 genç istihdamının yanı sıra projenin etkisiyle restoranlar, oteller, acenteler, rehberler gibi hizmet sektörlerindeki ekonomik hareketlilikle 20'nin üzerinde dolaylı istihdam sağlanacaktır.

- **Kula Tarihi, Restorasyonla Canlanıyor**

Kula Belediyesinin yararlanıcısı olduğu proje ile ilçenin turizm hinterlandında yer alan, restorasyonu ile örnek olacak, turistlerin konaklaması, istirahat etmesi ve vakit geçirmesi; ayrıca ilçenin ekonomik hareketlilik kazanması için Bekirbeyler Evi, Köprücüler Evi ve Hancı Çukur Çeşme ile Buruşuk Çukur Çeşme'nin restorasyonu ile butik otel ve etkinlik alanı yapılması öngörülmektedir. Proje kapsamında, doğrudan 12 genç ve kadının istihdamı sağlanacak; bunun yanı sıra projenin yaratacağı ekonomik canlılık sayesinde dolaylı olarak da 30'a yakın kişiye iş olanağı sağlanacaktır.

- **Kula Yerli Spor Malzemeleri Üretim Merkezi**

Kula Kaymakamlığının yararlanıcısı olduğu proje ile yurt dışından ithal edilen ve yurt içi pazarında talebi fazla olan spor malzemelerinin yerli ve milli üretim amacıyla kurulacak merkezde ve uzaktan çalışma modeliyle evlerde dikiminin sağlanmasıyla yerli üretim artırılabilecektir. Böylece gelir düzeyi düşük kadınlar başta olmak üzere gençlerin gelir düzeylerini, ekonomik ve sosyal refahlarını artırmak; ithalatı azaltarak yurt dışına döviz çıkışını düşürmek amaçlanmaktadır.

- **Kula Emir Bölgesi Termal Cazibe Merkezi**

Kula Belediyesinin yararlanıcısı olduğu proje ile Manisa ilinin termal turizm alanında yükselen değeri Kula ilçesindeki Emir Kaplıcalarında atıl durumda bulunan termal suyun kullanılacağı kadın ve erkek, açık ve kapalı olmak üzere iki termal havuza sahip tesis yapılacaktır; yine kadın ve erkek olmak üzere iki tarihi Roma hamamı restore edilecektir. Termal havuz tesisinde, lobi, kafeterya, vitamin bar,

soyunma odaları, tuvalet gibi sosyal alanlar yer alacaktır. ÇÜGEP kapsamında desteklenen bu proje ile tesisin işletmesi için doğrudan 10 genç ve kadının istihdamı sağlanacaktır.

- Kula Gastronomi Durağı

Kula ilçesinin gastronomi değerlerinin tanıtım ve satışı, ilçenin diğer turistik niteliklerinin bilinirliğinin artırılması, turizm sektörünün ileri ve geri bağlantılı iş alanlarının geliştirilmesi ve yerel ürün üreticilerinin ve kadın kooperatiflerinin desteklenmesi amacıyla restoran, ürün satış alanları, sosyal tesisler ve çocuk oyun alanlarından oluşan engelli dostu bir sosyal donatı kurulacaktır. Genç istihdamı temasına uygun olacak şekilde 10 genç/kadın istihdam edilecek proje ile ilçe ekonomisine katkı sunulması hedeflenmektedir.

- Haşhaşın Kenti Dişli’de Tekstil ile Gençler İstihdam Ediliyor

Dişli Belediyesinin yararlanıcısı olduğu proje ile 4.880 m² kapalı alana sahip tekstil fabrikasında Dişli beldesinde ve yakın çevrelerde yaşayan kadınlar ve gençler başta olmak üzere 700 kişinin istihdam edilmesi ile bölgenin üretim ve ihracat kapasitesinin artırılmasına katkı sağlanacaktır. Beldede mevcutta faaliyet gösteren ve bilinen firmalara fason üretim yapan yatırımcılar bulunmaktadır. Bu yatırımcıların kullandıkları binalar üretim için uygun yapılar değildir. Bu kapsamda proje ile tamamlanacak tesiste üretim kapasitesi geliştirilerek modern bir alt yapı oluşturulacak ve bölgede genç istihdamı artırılabilecektir.

Üreten Şehirler Programı (ÜŞEP)

- MOSB Akredite Kalibrasyon Laboratuvarı Kurulumu

ÜŞEP kapsamında Manisa Organize Sanayi Bölgesi’nin (MOSB) yararlanıcısı olduğu “MOSB Akredite Kalibrasyon Laboratuvarı Kurulumu” başlıklı proje ile uluslararası standartlara uygun bir kalibrasyon laboratuvarı kurulacaktır. Manisa Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü’nün proje ortağı ve bazı özel sektör firmalarının iştirakçi olarak yer aldığı 24 aylık proje ile kurulacak laboratuvarında Manisa ili ve çevre illerde farklı sektörde faaliyet gösteren sanayi kuruluşlarına hizmet verilecektir.

- Yeşil Dönüşüm Yolunda Manisa TSO Enerji Verimliliği Merkezi

Manisa’nın başat sektörü beyaz eşya ana sanayi temsilcisi Vestel firmasının çoğunluğu Muradiye Organize Sanayi Bölgesi’ndeki (MUOSB) tedarikçilerine yönelik enerji verimliliği danışmanlığı ve üretimde yalınlaşma eğitimi ile öğren-dönüş modelini içeren hizmet sunulacak, AB Yeşil Mutabakatı çerçevesinde Manisa ve çevre illerdeki firmaların karbon ayak izini azaltmalarına ve rekabetçi konumlarını güçlendirmelerine destek sağlayan, şehrin sosyoekonomik ve çevresel gelişimini olumlu yönde etkileyen faaliyetler gerçekleştirilecektir. Enerji Verimliliği Merkezi, Manisa TSO iştiraki ile kendi hizmet binasında uygun bir ofiste yetkin personel istihdamıyla kurulacaktır.

Kurumsal Dönüşüm ve Sürdürülebilirlik Destek Programı

- SANJET Kurumsal Dönüşüm ve Sürdürülebilirlik Destek Programı Kaynak Verimliliği Projesi

Afyonkarahisar ili Sandıklı ilçesinde yerel ve bölgesel kalkınma açısından önemli bir hizmet sunan Sandıklı Jeotermal Isıtma Termal Turizm Seracılık San. Tic. A.Ş.’nin (SANJET) kurumsal, yönetimsel ve finansal sorunlarına çözüm bulunması, şirketin sürdürülebilirliğinin ve etkinliğinin artırılması amaçlanmaktadır. Kaynak verimliliği uygulaması kapsamında 7 adet ısı merkezinde uzaktan kontrollü otomasyon sisteminin kurulması ile şirketin enerji, insan kaynakları vb. giderlerinde yaklaşık %20-30 tasarruf sağlanması öngörülmektedir.

5. Sonuç ve Değerlendirme

2023 yılında genel olarak Ajans tarafından çalışılan tüm SOP'larla ilgili faaliyetlere konuyla ilgili tüm paydaşların görüşleri alınarak devam edilecektir. 2023 yılında ağırlıklı olarak güdümlü projelerin hayata geçirilmesine odaklanılacaktır. Teknik Destek Programı (TD) tüm SOP'lar kapsamında uygulanmaya devam edecektir. 2023 yılında TD kapsamında kar amacı güden kurumların teknik destek programından ağırlıklı faydalanması sağlanacaktır. Geçmiş dönemlerden gelen proje teklif çağrılarında ve finansman desteğine devam edilecektir. TURİZM SOP kapsamında bölgenin tanıtımının yapılmasına yönelik çalışmalar yoğun olarak gerçekleştirilecektir. Proje havuzu oluşturmaya yönelik çalışmalar (arama konferansları, proje ofisi toplantıları vb.) 2023 yılı içerisinde de sürdürülecektir. SOGEP kapsamında son yıllarda elde edilen başarıların devam etmesi adına gerekli çalışmalar titizlikle yürütülecektir.

TR33 Bölgesi 2024-2028 Bölge Planının onaylanmasına yönelik çalışmalar yapılacak buna müteakip 2024 yılından itibaren çalışılmaya başlanacak yeni sonuç odaklı programlarına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir. 2022-2023 yıllarını kapsayacak şekilde belirlenen genç istihdamı teması kapsamında da gençlerin istihdam edilebilirliğini artırıcı faaliyetler (eğitim, mali destek vb.) yoğun bir şekilde uygulanmaya devam edecektir. Ajans desteklerinde genç istihdamını, staj imkanını sağlayan projeler önceliklendirilecektir.

Ajansların SOP yöntemine geçişiyle birlikte Ajans personelinin kurumsal değişim kapsamında gelişmelerini sağlamak adına faaliyetler de devam edecektir. Bu faaliyetlerde Ajans personelinin eğitim alması ve konferanslara katılması teşvik edilecektir. Ajans uzmanları, çalışacağı konularda elde ettiği bilgi ve deneyimleri Ajans içerisinde yapılan koordinasyon toplantılarında tüm Ajans personeli ile paylaşacaktır.

SOP'lar dışında bölge için önem arz eden, önümüzdeki dönemlerde Ajansın hizmet verdiği illerde değişim sağlayabilecek potansiyeli olduğu değerlendirilen konular ve sektörlerde de yerel kalkınma fırsatları başlığı altında çalışmalar yürütülecektir. Bu çalışmaların önümüzdeki dönemlerde Ajans tarafından çalışılacak SOP konularına da çok önemli girdiler sağlayacağı düşünülmektedir. Özellikle bu kapsamda yeşil üretim, dijital dönüşüm gibi faaliyetlere odaklanılacaktır.

2023 Yılı Çalışma Programı kapsamında tüm faaliyetler, çalışılan SOP'ların ve yerel kalkınma fırsatlarının başarılı bir şekilde tamamlanabilmesini sağlayacak şekilde kurgulanmış olup Ajansın mevcut beşeri, teknik ve finansal kapasitesiyle bu çalışmalarını başarılı bir şekilde uygulayabileceği değerlendirilmektedir.

6. Ekler

EK C) Yurtdışı Fuarlar ve Çalışma Ziyaretleri Tablosu (1 sayfa)

EK D) Düzenlenecek Etkinlikler Tablosu (5 Sayfa)

EK E) Yapılacak Araştırmalar, Analizler, Stratejiler ve Raporlar Tablosu (2 Sayfa)

EK F) Yapılacak Program Sonrası Değerlendirme ve/veya Etki Analizi Çalışmaları Tablosu (1 Sayfa)

Genel Sekreter tarafından 4 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 196-(1)/b maddesine uygun olarak hazırlanıp 28.09.2022 tarihli 2022-06 sayılı Yönetim Kurulu Toplantısı'nda alınan 1 no.lu karar ile kabul edilen Ajansımızın 2023 Yılı Çalışma Programı, Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 21/1 maddesi gereğince T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının onayına sunulmuş olup Bakanlığın 27.12.2022 tarihli ve E-42359965-602.99-4340883 sayılı yazısıyla onaylanmıştır.

Onaylanan 2023 Yılı Çalışma Programına uyumlu olarak hazırlanmış ve Bakanlıkça uygun bulunmuş olan 2023 Yılı Bütçesi, aynı Yönetim Kurulu kararı doğrultusunda mezkur yönetmeliğin 23/2 maddesine istinaden kesinleştirilmiş olup kesin bütçe rakamlarına göre revize edilmiş 2023 Yılı Çalışma Programı, 17.01.2023 tarihli ve E-76435721-841.02-4588 sayılı yazımızla Bakanlığa sunulmuştur.

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 28.03.2023 tarihli ve E-42359965-106.03-4605300 sayılı yazısıyla tarafımıza bildirilen Bölgesel Kalkınma Odaklı Toparlanma Acil Eylem Programı (BOTAP) Uygulama Usul ve Esaslarının 5/24 maddesi uyarınca Genel Sekreter tarafından hazırlanan revize 2023 Yılı Çalışma Programı, Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 24/1 maddesi gereğince T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının onayına sunulmaktadır.

10.04.2023

Veli OĞUZ

Genel Sekreter

Yönetim Kurulu Üyesi

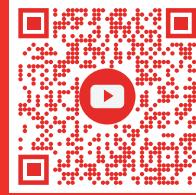
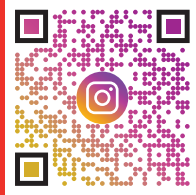
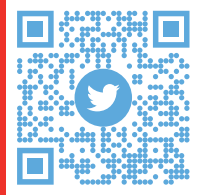
T.C. ZAFER KALKINMA AJANSI

Kütahya Merkez: Cumhuriyet Mahallesi Öncü Sokak No: 39
43020 Kütahya

Tel: (0274) 271 77 61-62

E-posta: info@zafer.gov.tr

Web: http://www.zafer.gov.tr

Afyonkarahisar

Adres: Dört Yol Mah., Turgut Özal Cad., No: 69,
ATSO Binası, Kat: 2, 03100, Merkez/Afyonkarahisar
Tel: (0272) 212 20

Manisa

Adres: Merkez Efendi Mah. Mimar Sinan Blv. No:127, TSO
Bülent Koşmaz Hizmet Binası Kat:1, 45020, Yunusemre/Manisa
Tel: (0236) 237 29 47

Uşak

Adres: Sarayaltı Mah., Kılcan Cad., No:1,
Uşak TSO Kat:1, Merkez/Uşak
Tel: (0276) 224 43 41